

СРПСКИ СИОН

Год. XVI.

Број I.

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у недељу 15. јануара 1906.

ЗВАНИЧНО.

✓ ГАВРИЛ,

по Божјој милости српски православни
епископ вршачки, белоцрквански и пан-
чевачки и т. д

пречасном свештенству обојега реда и свој у Господу
љубљеној пастви богохраниме епархије своје проси Бла-
годат и мир у Господа, а шаље свој архипастирски
поздрав и благослов.

Ово је десети поздрав, којим ти као
твој архипастир поздрављам светли празник
Рождества Христовог, мила моја паство
духовна. Свагда сам излазио пред тебе ве-
села лица и речи моје казиваху ти славу
на небеси и радост на земљи. А о чему
бих ти другом могао том приликом и го-
ворити, него о великој милости Божјој,
која се изли на род људски рођењем Хри-
стовим, о миру, о љубави и о слободи. О
сретним данима не умори се човек ни го-
ворити ни слушати, а сретнијег дана за
човека нити је било, нити ће бити од снога,
када се пре хиљаду девет стотина и толико
година отворише небеса и анђели запојаше:
„Слава на висини Богу и на земљи мир,
међу људима добра воља“. Тога дана за-

сија сунце правде и истине, тога дана па-
деше окови и прогласи се слобода, тога
дина престаде ропство на земљи и човек
прими посинаштво у Бога кроз Господа
Исуса Христа

Али вас, драга браћо, овога пута морам
брижна лица запитати, да ли се очи ваше
поводе за јеванђељем Христовим и уши
ваше за речи Божјом? Да ли међу вама
влада мир, да ли вас спаја љубав? За чим
тежи срце ваше и полазе мисли ваше? Да
ли вам је тврда вера, кроз коју примате
благодат св. Духа, којом ће те примити
и извршење обећања, — царство Божје?
Дал' ходите оним путем за Исусом Хри-
стом и Његовим јеванђељем, на ком цвета
врлина и куса се сласт блаженства? Ово
вас за то питам, јер ми изгледа, да се да-
нас у велико проповеда друго јеванђеље,
јеванђеље човечијег ума и земаљског духа.

Брига за телесним потребама узнеми-
рује и срце и душу; међу људима распра
и свађа, пакост и мржња, превара и оти-
мачина, клевета и опадачива, прогонство и
освета; човек стење у оковима телесних
страсти; ништа му није славно, ништа

свето; исмева оца, руга се матери, не поштује млађи старијега; у пуној торби и у благу овога света ту му је врлина, а блаженство у пуном трбуху и телесној сласти. То су стазе, на које наводи јеванђеље овога света, то плодови духа земаљскога.

Апостоли тог лажног јеванђеља иду широм света и проповедају простодушним народима једнакост, братство и слободу.

На северу од нас зажарило се небо од огња и пламена, који сажиге села и градове; развргле се везе у породици, друштву и држави; закон Божји и грађански потлачен, образ поништен, савест угушена, светиња се ногама гази; на дневном реду је насиље и отимачина. И то све за слободу!

На западу од нас, где је та слобода давно већ поникла и дубока корена ухватила, ево се данас протерује вера и Бог. И то се зове борба за кулуром и просветом и проглашује се слобода савести!

Чувајте се браћо тога јеванђеља и не пуштајте преко прага његове апостоле. Не заборавите, да и јеванђеље Христово проповеда једнакост, братство и слободу, али у другом и бољем смислу, него што то наука овога света учи. Ми смо изједначени у слави Господа нашега Исуса Христа, збратили смо се посинаштвом Божјим и уживамо потпуну слободу.

Слобода! Колико дражи, колико миља, колико сласти, колико утехе лежи у тој једној речи! За њу подноси човек сваке муке, за њу пада и умире. Слобода само из крви ниче.

Али се наша слобода разликује од слободе овога света. Овај иште слободу ума и слободу воље у слободној речи. Ова слобода може да се изопачи, те да од слободне речи постане оштар мач и љути отров, који трује и убија. Погледајмо на добар део савремене штампе и књижевности. А слобода воље може да пређе у самовољу и у насиље. Погледајмо на политичко и на партијско терорисање. И таква слобода постаје напаст и оков. А да слободна реч не постане оштар мач, и слобода воље да се не изметне у самовољу и тиранију, доносе се грађански за-

кони. Сваки је закон путо, а о слутаној слободи смешно је и говорити. За слободна човека нису нужни закони.

Наша слобода не познаје закона, не познаје окова, јер ми смо слободни у духу по Духу Божјем и у вољи по вољи Божјој; „Ако ли вас дух води, нисте под законом.“ (Гал. 5 гл. 18. ст.) И таква слобода се не изопачује и не постаје напаст за друштво, него уздиже човека и освештава дела његова, јер је Дух Божји непроменљив и воља је Божја света, у којој не лежи зло. Јеванђеље Христово проповеда слободу душевног човека, а јеванђеље овога света слободу телесног човека. Према томе ми можемо бити у окови слободни а у слободи робови. И ваистину браћо моја, ја не знам беднијег роба од онога човека, који служи своме телу и не знам љућег господара од телесне жеље и страсти.

Браћо! Не дајте те слободе до које смо без муке, без погибије, без крви дошли, јер за нас и нашу слободу поднео је Господ Исус Христос страшне муке, пролио је своју крв и умро на крсту. У одбрани ове слободе гинуше и наши дедови, за крст часни и слободу златну пролива Србин и данас своју крв. Недајте браћо те златне слободе, нити се предајте у робство телу, кад знате, да је све тиштина у овом веку и да је распаљиво што је на овоме свету; кад знате, како је кратак овај век и да богат и убог, и роб и слободњак и силан и нејак, и научењак и простак мора поћи у гроб. Не тражите на овом свету ни правде ни истине; не печалите душе ваше, јер нећете наћи ни једно ни друго, осим што је истина у речи Божјој и што ће правде извесно бити с' оне стране гроба.

Још се многе друге науке шире по свету, што их гради ум човечији под притиском тела, али се ми нећемо препирати у питањима на које је довољно одговорити са да или са не. Држите тврдо веру и благодат Духа светог остаће увек с' вама, и дар Његов неће вам се узети, да без муке и науке, као умни простаци распознате добро од зла и истину од лажи.

Браћо моја! Кад будете данас ломили чесницу, сетите се и српске наше браће која још увек муке муче, крв проливају,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

главе губе и у тамницама туну за крст
часни и слободу златну.

А кад будете божићи колач резали,
вином преливали и над њим се љубили,
сетите се, да гробове мученичке и праде-
довске похађате и преливате и да се кости
њихове радују, што се у љубави спајате.

Честит вам Божић, драга браћо и љу-
базна децо моја!

Дано у ман. Месићу године 1905. а
архијерејства нашег десете.

Споменути смирени епископ

Гаврил с. р.

ДУКИЈАН,

по милости Божјој српски православни епископ будимски, пештански итд.

Свему пречасном и часном свештенству обојега реда и љубљеном
духовном стаду свом: Благодат и мир од Господа Бога и Спаса
нашега Исуса Христа, а од смирености своје архипастирски
поздрав и благослов.

Беселенс Іерусалиме, тор-
жествуйте вси любашин Сіѡна,
днесъ временный разрѣшился
созвѣжженіа Іадамова, рай
намъ ѿверзена.

вако поје Црква наша православна на данашњи дан, позива нас да
се радујемо и веселимо, јер се на тај дан отворише рајска врата
за нас, и разрешише нам се окови, који толико векова од пада
прародитеља наших држаху цео род људски у ропству греха и
свакојаким зала. Данашњи дан посвећен је, љубазни моји, оном
великом и по цело човечанство знаменитом догађају, када се пре толико ве-
кова родио онај, кога је у своје доба пророк Исаија, просвећен духом Божјим
предсказао говорећи: *отроча родиса намъ, Сынъ и ддесеа намъ... Богъ крѣпкій.*
властелинъ, князъ мира (Ис. 9, 6), — а то је Син Божји рођени од преблаго-
словене Дјеве Марије у Витлејему јудејском — Спаситељ наш Исус Христос,
који нас је искупио од кривице за грехе и од клетве, принесавши правди
Божјој крв своју као цену за откуп наш.

Кад погледамо на жалосно стање у коме се налазило човештво до са-
мога рођења Христова, признати морамо, да нам је измирење с Богом, Ство-
рителем нашим неопходно потребно било. Јер коме није познато да су наши
прародитељи Адам и Ева у рају, преварени и заведени, окусили од плода за-
брањенога од Бога, и тако, преступивши заповед Творца и добротвора свога,
у превелики грех пали? Кома од вас нису познате оне зле последице преступа
тога, које искусише не само прародитељи наши, него и сви потомци њихови?

Разврат и неморал отели су маха, и потомство не да се поправљало, него
је све дубље и дубље падало у грех, и заражено грехом све се већма отуђи-
вало и удаљавало од Бога, тако да постадосмо у место правих синова, као
што вели апостол Павле, деца гнева и проклетства.

И ово очајно стање рода човечјег трајало би још и данас, да се није преблаги Бог, из неизмерне љубави, ванредне милости и доброте према грешноме човештву смисловао на њ, те му, као што вели Јован у јеванђелу свом **Сына своего едиnorodнаго далъ, да всакъ вѣрбай вонь, не погнѣнетъ, но иматъ живѣтъ вѣчный** (3, 16). Појавивши се дакле по вечноме предопределењу Божјем, Исус Христос, **Богъ крѣпкій, властелинъ**, на земљи, помирио нас је с Богом, Творцем нашим, избавио нас је од робовања греху, учинио нас је поново синовима, шта више наследницима Божјима, и тако нам дозволио, да поново можемо Бога, створитеља свога **Явкомъ**, Оцем назвати.

Радујте се дакле, љубезни моји душом и срцем, јер је дошао на ову грешну земљу Спаситељ, да начини мир и да утврди добру вољу међу људима, дошао је, да измири оца са сином, брата са братом, да утеши оне, који тугују, да охрабри оне, који очајавају, да излечи оне, који болују, и да свима нама без разлике објави спасоносну науку, коју ако присвојимо, и по њој живот наш земаљски управљамо, моћићемо се удостојити царства небескога. Ходите дакле сви без разлике стања и узраста, и стари и млади, богати и убоги, господари и слуге и **взрадѣмса Господѣви!** Изиђимо Му на сусрет, примимо Га свесрдно у дом свој, као што нас на то и Црква света позива.

Али како да Му изиђемо достојно на сусрет, и како да Га примимо у дом свој? — питаће ме неки. Зар да Му спремимо богате дарове, или да Му се богатом гозбом умилимо? Не то, никако. Него очистимо и спремимо чисто срца своја, и примимо Га у њих! Загрејмо тако срца своја божанственом науком Његовом, како би у њима пламтио вазда пламен вечите истине и правде! Имајмо у сваком делу нашем пред очима Његов пример; — учимо се од Њега скромности и смиренности, чему је Он баш на данашњи дан дао најлепшег доказа смиреним доласком својим међу нас. Он, цар неба и земље, господар свију твари у овој непрегледној васељени, није се јавио у слави својој као Бог, који се негда кроз громове и муње јавио, када је дао народу избраном законе на гори Синајској, већ је дошао као убоги човек, показујући нам тиме, да Он претпоставља просту колебу и скромне јасле сваком богатству и земаљском сјају. Па није ли Он баш тиме показао велику љубав према нама? Та да се Он појавио у великој слави својој, праћен сјајном свитом анђела небесних, урешен златом и сребром, тада би се заиста многи, а особито сироти устезали и стидили били да Му приступе јер би држали били, да то могу чинити само велика господа, богато и сјајно одевена, те би изгубили били наду, да ће икада моћи доћи к' своме Искупитељу.

Видите дакле љубазни моји, како се јединородни Син свемогућега Оца у смирености јавио роду људскоме и баш том смиреношћу победио непријатеље своје! Он је истини и правди учио онај свет, који се у мору лажи, у понору најцрње неправде и најгрознијих зала давио. И цео тај свет био је против Њега и Он га ипак није мрзио, већ га је љубио. И баш та неограничена љубав Његова била Му је најјаче оружје у борби са непријатељима, и зато је и нама наложио, да љубимо непријатеље своје, да благосиљамо оне, који нас куну, да чинимо добра онима, који нас мрзе, а да се молимо Богу за оне, који нас гоне. Христос није мрзио, већ је љубио, није био горд, већ је био смирен, и баш та љубав, баш та смиреност и победише свет. А та победа љубави и смирености Христове спасла је човештво.

Више од деветнаест векова сећа се људство те победе, више од деветнаест векова се радосно клања победи тој и оним начелима, која је мудри Учитељ и Искупитељ наш положио за основ учења свога, — начелима: љубави и смирености.

Па ту радост, тај узвишени осећај хришћански празнује и данашњи празник рођења Христова. А како лепо, како узвишено слави православни Србин,

празник овај свети! Бадњаци се пале, слама се простире по кућама нашим, воштаница гори тихо и тајанствено у собама тамјаном окађенима, ломи се чесница на све стране уз онај лепо и познати тропар: **Рождество Твоје, Христче Боже наш!**... свуда је радост, свуда је весеље...

Али та радост и то славље биће потпуно само онда, ако буде и слоге међу нама, јер на жалост, баш нам слога недостаје. Љубимо један другог, љубимо и непријатеље своје, јер то нам заповеда Господ наш Исус Христос, па ће онда бити и слоге међу нама; — а буде ли ње, тада ћемо веселије палити бадњак, радосније ћемо простирати сламу, и сама воштаница веселије ће светлити, па и тамјан лепше замирисати; — онда ће се широм целог српства друкчије, милије и задовољније слушати они лепо стари поздрави и отпоздрави данашњи: Христос се роди и ваистину роди! И дај Боже да то тако буде!

Па с тим дакле радосним поздравом: Христос се роди, поздрављам вам и ја драги моји данашњи светли празник с искреном жељом, да се у животу своме угледасте на пример данас рођенога Спаситеља, и да се по примеру Његову владате, како би још за живота сваку срећу и задовољство примили, а после смрти и вечно блаженство заслужили!

У то име срећан вам Божић и нова година! Амин.

У Будимпешти пред празник Рождества Христова 1905. године.

Смирени ваш епископ

ЛУКИЈАН.

МИТРОФАН

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ ПРАВОСЛАВНИ СРПСКИ ЕПИСКОП

НОВОСАДСКО-БАЧКИ, СОМБОРСКИ, СЕГЕДИНСКИ И ЈЕГАРСКИ,

КРАЉЕВСКО-СРПСКИХ ОРДЕНА ТАКОВСКОГА И СВЕТОГА САВЕ ВЕЛИКО-КРСТНИК,

свему пречасном свештенству обојега реда и васколиком благочастивом и љубазном народу Богом храниме епархије Наше благодат, милост и мир од Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа, а од наше смирености архипастирски поздрав и архијерејски благослов.

Бог мира и Отац сваке милости, немогући гледати, како се мучи род људски, шаље на земљу посланика великога Савета свога. Посланик тај, сам јединородни Син Божји, полазећи у свет говори Оцу своме: *ево идем, да извршим вољу твоју Боже*, и ради нас људи и ради нашега спасења прима на себе тело од Духа света и Марије Дјеве и рађа се као човек у земљи Јудејској у пећини једној близу Витлејема, повија се у сиротинске пелене и полаже у јасле на сламу.

Толико Бог љуби овај свет, да је и јединороднога Сина свога дао, да сваки који верује у Њега не погине но да има живот вечни.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Рођење Сина Божјега на земљи дело је дакле дивне љубави Божје спрам рода људскога, коју љубав појмити и познати први је и најважнији услов наше времене среће на земљи и вечнога блаженства на небу.

Ту љубав Божју проповеда пастирима анђео, код им говори : јављам вам велику радост, која је намењена свима људима, данас вам се родио Спаситељ, а то је Христос Господ; ту љубав славе анђели, кад запојаше ону дивну песму : слава Богу на висини, а на земљи мир и међу људима љубав, коју песму чуше, запамтише и предадоше нам безазлени пастири витлејемски; ту љубав Божју спрам рода људскога казиваше и само високо небо, истакавши на видик необичну звезду, која на разним језицима онога времена јављаше народима : да се је родило свима сунце правде, давно обећани, жељно очекивани и једва дочекани Избавитељ наш — Христос Господ.

Рођење Христа Спаситеља, које данас с толиком радошћу прослављамо, заиста је дело велике љубави Божје, која превазилази сваки ум човечји и коју само тако схваћању нашем приближити можемо, ако ју са појавама нашега свакидашњег живота у везу доведемо.

Ако ми онога, кога љубимо, у несрећи и беди видимо, љубав се наша показује у томе, што нас несрећа љубљенога лица у срце дира и покреће, да му, колико нам је могуће, у помоћ притечемо.

Међу тим несрећан је сваки човек, који не познаје Бога, који код Бога ослонаца и помоћи тражити не може; несрећан је сваки човек, који миле своје једног но једног смрћу губи, а нема наде, да ће се с њима икада више састати и с њима живот продужити; несрећан је сваки човек, који овај кратковремени живот на земљи, у труду, бризи и невољи проводи, и при томе извесно зна, да мора умрети, незнајући, шта ће с њиме даље бити. А такво је стање било код свију људи пре рођења Христова, такво је стање и данас свакога човека, који не зна или не ће да зна за Христа. Људи су пре Христа чамили у духовној тами, незнајући ни за што су, ни на што су на земљи. Осећајући своју беду и незнајући јој ни узрока ни лека, једни су проклињали дан рођења свога и завидели онима, који се никада ни родили нису, а други су тражили у разврату и греху, да ућуткају своје немирно и незадовољно срце. То исто чине и данас људи, који не знају или не ће да знају за Христа.

Но свеблаги Бог смиловао се на пали род људски и послао је у облику човечјем сина свога, јединороднога Сина, који нам је с неба донео светлост и истину, да и ходећи за њим, не идемо више по тами но да имамо живот вечни. Он нас је научио, да у Богу имамо милостивога Оца, који не да ни да нам длака косе без његове воље с главе спадне, који нам прашта све наше грехе и преступе, кад га за то синовски молимо, који сваку нашу умесну молбу испуњава, који зна шта нам треба и даје нам то пре него што га и молимо. Син Божји нас је научио, да после овога краткога живота на земљи долази вечни живот на небу, пун радости, утехе и духовнога благовања за све, који су на земљи љубили Господа. Учећи нас тако, Он нам показује пут, који води у живот вечни и не само показује него и предњачи пак на њему, како би ми, ступајући у стопе његове, тим сигурније постигли циљ живота.

Човек је бедан не само с тога, што по свом природном стању не познаје Бога, не зна своје опредељење и како би га постигао, него је још беднији с тога, што је гресима оптерећен и не зна, како би се греха опростити могао. Људи су свагда осећали и признавали, да их тишти тешки терет греха. Желели су и тражили су начина, како да се терета тога опросте, јер су били свесни, да ни времено срећни и вечно блажени не могу бити, док им се терет греха са душа њихових не скине. И баш онда, кад је то осећање код људи

било најживље и жеља, да се греха опросте, најјаче показа се љубав Божја ~~спрам~~ рода људског у свој својој величини. Није било доста, што је Син Божји човеком постао, што нас је на пут истине извео и на томе путу нама својим светим примером предњачи, него је још и све оно на себе примио да изврши, што је нужно било, да се са Богом помиримо, греха ослободимо и пред њим оправдамо. Дуг наш, који ми никада не би могли сами исплатити, узима на себе и исплаћује га својим бескрајним заслугама. Казну смрти вечне, коју смо ми заслужили, Он на телу своје понесе.

Но и то још није све, што је за нас учинила дивна љубав Божја. Није нас само из несреће избавила, него нас је још и срећнима и пресрећнима учинила.

Замислите себи беднога роба у тамници: тешка гвоздена врата не дају приступа к њему, руке и ноге тешким ланцима стегнуте, дебели хладни зидови не пуштају до њега ни светлости ни топлоте сунчане, страшна тама као мрачни гроб са свих страна га окружава. И у један пут се појави великодушни Избавитељ, врата се од тамнице широм отварају, окови спадају, и тужни сужањ излази слободан у дивни свет Божји. Колика срећа и какво уживање! Али и срећа и задовољство то трајаше за мало, ако је ослобођени без игде ичега, ако нема чиме да живот свој одржи, ако је сам себи остављен, он може и опет пропасти.

Исус Христос, кога рођење данас славимо, кад нас је ослободио од ропства греху и вечнога осуђења, није нас оставио саме себи, без игде ичега, него нас је снабдео још највећим благом — Он нас је учинио синовима Божјим и осигурао нам вечни живот.

И тако већ овде на земљи почиње наше високо достојанство и блаженство. Син Божји, који је човеком постао, даде нам област да смо синови Божји, јер у колико у Њега верујемо синови смо Божји и можемо се на Оца нашега синовски поуздати. Ако нас гони беда и невоља, позовимо у помоћ Оца нашега небеског. Он је моћан и сиљан. Он ће молитву нашу услишати. Ако нам прети несрећа и опасност обратимо се на њега, па ће нас утешити. Па и сами греси које чинимо, не искључују нас више из љубави Божје, јер се сваки дан молимо: Оче! опрости нам грехе наше, и као што онај, коме се више прашта, више љуби, тако и ми тим више љубимо, што нам више грехова милост Божја опрашта и срећни се осећамо у тој љубави.

Заиста се дакле већ на земљи започиње високо достојанство и права срећа синова Божјих, а кад се из овога света, пуног борбе и труда, преселимо у онај други мирни и спокојни свет, где ће нам сам Бог убрисати сузе из очију наших, где нема смрти ни жалости ни болести, тамо ћемо Њему подобни бити и вечно блаженство уживати.

Погледајмо још, шта је морао наш Спаситељ за наше избављење све претрпети. Он, вечни Син вечнога Оца, који је божанствену славу код Оца имао, рођен је као обичаи човек и то још у хладној пећини, повијен је у сиротинске пелене и положен је у јасле на сламу. Он, који је створио небо и земљу, не налази на земљи места, где би трудну главу своју склонити могао. Он, који је богат био, бива сирوماхом, да би се ми његовим сиромаштвом обогатили. Он, кога на небу славе безбројни анђели, проводи на земљи тридесет година непознат и неприпознат од људи. И кад по вољи Оца свога отпочну дело, на које га је послао, није било поруге, које није претрпео, ни понижења, које није поднео. Најпосле добровољно претрпео је најстрашнија мучења и најсрамотнију смрт — смрт на крсту. Цео његов живот од часа рођења па до последњега уздаха на крсту беше непрекидни низ понижења, страдања и пожртвовања за људе.

Ако је онај, кога у невољи гледамо, нама кадгод пре добротинство учинио, то нас чувство благодарности позива, да му у помоћ притечемо. Или ако је онај, кога несрећа гони, какве заслуге стекао, то оне побуђују великодушног, да га избави и спасе.

Па шта смо ми учинили, да љубав Божју заслужимо? Ах! не само да нисмо ништа учинили, да је заслужимо, него смо још многим гресима нашим Бога вређали, као да смо за то на свету, да се као непријатељи Божји покажемо, заборављајући на све милости и добротинства Божја, која смо неблагодарни незаслужено уживали.

На све то не гледа Господ. Из милосрђа и љубави дошао је Син Божји на земљу, постао човеком и у свему био једнак с нама осим греха. Постао човеком, да као човек страда и умре само да избави људе од греха, проклетства и смрти и да их уведе у дворове Оца небескога.

Зар се није у свему, што смо досада чули, дивно изразила љубав Божја спрам рода људског; љубав, која превазилази сваки ум и човечји и анђелски, па стога и јест празник Рођења Христова најрадоснији празник цркве нам православне, који вам овим срдечно поздрављам нашим побожно народним поздравом: „Мир Божји! Христос се роди“. Амин.

Дано у епископској резиденцији Нашој у Новом Саду на предпразнство Рождества Христова године 1905. од рођења Христова, а епископствовања Нашега седме.

Горепоменути смирени епископ

МИТРОФАН.

ГЕОРГИЈЕ

по Божјој милости епископ Богом штићене и спасаване српске православне епархије темишварске, — у Христу браћи и деци својој премилој, свештенству и народу, у духу апостолском шаље благодат, милост и мир од Господа Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа, а од себе архијерејски поздрав и братски целив.

Необично силна жеља обузимала је душу моју све ово Господње лето да заиђем по стаду своме, да га видим, и да га надгледам. Желео сам да завирих, мили моји, у колебе и домове ваше, да видим како вам је онде; да ли вам је обитељ ваљаном децом благословена, добрим мајкама урешена и врским старешинама заштићена; да ли вам је кућа школа, која за сав живот сигуран темељ полаже, и црква, у којој се и у добру и у злу Богу служи; да ли вам је живот свесан и рад напредан; да ли вам је

сиротиња тешка и имање честито; да ли вам домаћи непријатељ кућу раскопава... Хтео сам да развидим и школе и домове Божје, да ли су вам ти извори спасења чисти, и да ли сте им ви приступачни: да ли се опажа на вама благодет, коју та благословена места треба на вас да изливају, или су вам можда затомљена та небеска врела... Жудео сам да вас погледам и по опћинама и задругама, па да видим да ли је љубав Спаситељева постигла да вас у послу удружи, и да ли вам у заједници посао боље напредује, или су вам заједнице само на то, да се у њима свако зло ваше боље разграђава... Желео сам у свему да се уверим да ли ходите по путовима правима, и да ли сте заштићени од опасности како треба, или сте једнако самохрани и бездушно запуштани... А поред свега тога горео сам од жудње да вас, угледајући се на доброга пастира у јеван

ђељу, све упознам, и да вам живом речју поделим духовне дарове из богате ризнице науке Спаситељеве, сваком по потреби; да вас оснажим благословом Духа Светога; да вас утешим у невољама овога света, и сузе вам убришем.

Али на моју голему жалост, не моглоше се те жеље моје никако испунити.

Сада пак, када на сусрет идемо најрадоснијем свечанику, мисли су моје опет уз вас, и душа моја опет чезне за вама. Како ће сваки од вас провести тај дан хришћанске радости; да ли у добру или у невољи? Како ћете дочекати свога Спаситеља, да ли са отвореним вратима срдаца својих или у немару и мртвилу? И да ли је у вас свуда све тако удесно, да ћете се тога дана сви нахранити слаткога годовања бадњега и напојити истинскога радовања божитњега, или за вас Божић ништа не доноси?

Ох! како бих желео тај мили празник са свима вама заједно провести, и у хришћанској љубави мирбожати се с вама! Како бих радо у сваки дом ваш тога дана стигао, и све вас као полажајник полазио, благословио и вас и децу вашу, све домаће и благо ваше, запојао са земаљским анђелцима вашим веселе песме божитње, чесницу са вама преломио и колач пресекао! Свака душа тежи к' своме роду на тај дан, па и моја душа к' вама роду милом, са којим ме је Дух Божји везао најјачим свезама духовнога и благодетнога сродства, и који ми ваља љубити, за њ живети и делати, ронити сузе и веселити се, борити се и страдавати.

Али, када није друкчије, шаљем вам за тај дан ево реч своју, место себе сама, уверавајући вас да сам у духу без престанка с вама молећи се Богу за вас и за добро ваше, и „да би ми кад Божја воља помогла да дођем к' вама... и да вам дам какав духовни дар за ваше утврђење.“ (Посл. Римљ. I. 10.—11.)

Драга браћо и децо моја, у Господу најмилији! Пре деветнаест стотина година у једном сеоцету, далеко на истоку, одјекнула је у глухо доба једне ноћи први пут славна анђелска благовест: Христос

се роди! И од то доба добијају те речи сваке године све богатију садржину и све јачи нагласак. Родио се Спаситељ! Какав слатки глас и радосна вест! Испунише се слутње и снови пророка и протаца. Појавило се обећано спасење света, отпочето је велико дело искупљења људскога рода од многих зала, греха и казни, превара и невоља. Али што та благовест управо значи, на то нам одговарају ево већ деветнаест хришћанских векова, у којима се избављење човеково наставља, и ствара појаве, какве повесница пређашњих векова није доживела. И што се више множе хришћански векови и опћи напредак у њима, све већим постаје онај дан, када је та благовест први пут оглашена, и све значајнијим оно светковање, када Црква успомеву тога дана свечано обавља.

Зато, да бисмо пре свега пробудили у себи истинску божитњу радост и у свези с тиме свесну захвалност Богу за избављење своје, размотримо мало дарове, којима нас је први Божић обасуо. Али почујмо прво како о том беседи светодухи орао патмоски у свом јеванђељу: „И реч постаде тело, и усели се у нас, пуно благодати и истине; и видесмо славу његову, славу као јединороднога од оца... И од пуности његове ми сви узесмо благодат за благодаћу.“ (Јев. по Јовану, I, 14. 16.) Да дивна приказа значаја доласка Христа на земљу! Ко ће побројати благодети тога јединственога историјскога догађаја? И ко сме те благодети порицати?

Доласком Спаситељевим на земљу унапређен је човек. Живот човечји после Христа постаје развијенијим, потпунијим и племенитијим. Сврха живота човечја, дотле снижена и тамом обвијена, знатно се узвишује, и видно обележава. Откривају се и прави путеви, који воде сврси живота, и утиру се стопама Духом Божјим вођеним угледима хришћанскога света. Оплођавају и разројавају се мисли, запаљују се најплеменитији и по све нови осећаји у човеку. Воља човечја постаје снажнијом за дела велика и живот савршенији. Повраћа се и складност међу душевним силама, умом и вољом. Унапређењем пак човечјим ничу и нове основе

за напредак друштва. Наука и уметност добија шира и виша полета. Проналазе се права, која беху затрпана себичношћу и таштином. Слобода и једнакост прavo се тумаче. Развијају се дужности, које беху заборављене. Рад се благосиља, а нерад проклиње. Уређују, и печатом Духа Светога освећују се главни одношаји друштвени. Ничу и савршеније заједнице и узвишеније установе. Државе добијају јаче основе у савести грађана, престоли се утврђују на верности, скиптри јачају прегнућем синова отаџбине. Закони бивају правијима и власти праведнијима... У опће границе просветнога развијања и напретка поклапају се са границама продирања јеванђеља.

Али запитаће когод шта добијају са Христом домови, који о Божићу највише светкују? Они добијају са Христом све што данас доброга имају. Добијају хришћанску мајку, слатко име, коју нису имали, јер оно што тим именом треба разумевати, то је прави дар божитњи. Са мајком добијају брижно око, које све види и предвиди, уста освећена и пророчка, кроз која анђели хранитељи зборе, срце у љубави неизмерно, као бездан, снагу, која никад не малаксава, и која бдије, твори и гине за чедо своје. Добијају озбиљна оца, слику оца на небу, милостива и праведна. Добијају децу послушну, чељад верну, својту одану, кумство свето. Добијају угледе и заштитнике у Богомајки, анђелима хранитељима и свима светима. Добијају оплемењене обичаје, домаћу школу, која је за живот најјача и домаћу цркву, која са Богом везује.

Љубазни моји! Домови су хришћански на Божић одевени у најсвечанијем руху славском. Они пливају у таласима радости и веселости. У њима је малени Божји положајник, који их обасипа поклонима. Па немојмо ни ми сада на другу страну скретати. Домове наши нека нам буду овом пригодом средокраћа пажње наше. Дарове Спаситељеве они морају најбоље чувати. Они морају бити и остати хришћански. У њима добива своје обличје човек. У духу хришћанства мора се човек однеговати. Јер, ако се то пропушта, ради

се на нагрђењу човечјега правога обличја, а тиме на губитку свих божитњих дарова и на повратку у свет опћега дивљаштва.

Очи моје управљене су овом пригодом поглавито на оно мало стадо у домовима вашим, освећено у светој бањи крштења, и позвано да буде утеха Цркви, узданица народу и домовини. То благо рајско, дечица наша, предато је нези родитељској. Човек, када на свет долази, тако је нејак и телом и духом, да ако га старији својски не прихвате, мораће пропасти. Осим тога, како човека родитељски дом однегује, понајвише онакав ће бити. Против те силе немоћна је свака школа, па и школа живота. А са њоме је успех школе мање више осигуран. И баш зато је одговорност родитељска неизмерна. Али да би се родитељске дужности лакше и вољније сносиле, и деца боље пазила, удухнуо је створитељ у душу родитеља љубав према деци, којима је тако зајамчена брига родитељска. Па зите зато сви ви, који се имена родитељскога од Бога удостојисте, да ничим не оштетите тога драгоценог имања Цркве, народа и домовине! И учите се, где год вам се даје прилика како ћете децу што боље однеговати.

А сад драги моји, метнимо руку на срце, па рецимо да ли тај свети посао иде код нас, како ваља, и да ли се ми папшимо, да на боље иде. Нећу вам затајати, драги моји, свога мишљења да би та ствар у нас требала боље да стоји. Па саслушајте зато некоје искрене савете о неким појавама, које у вас запазих, и примите их уз жељу, да нам у напредак и са те стране Божић веселији буде!

Код нас се опажа велика опасност да се ми не множимо онако, како би требало. Рођаја би могли више имати, а одојчад и малена деца не би нам смела у толиком броју, као досада, умирати. Осим тога ваљало би децу у опће боље неговати и омладину штедити и чувати, пошто нам подмладак, ако се и одхрани, кржљави, и све слабија покољења ствара. Уз то није вам требе ваља да ни напомињати, да се у нас скоро ни мало не настојава на васпитању нејачи и омла-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дине наше, те дивљамо, тле нам под ногама. Тоне, и нас нестаје.

Старање за већи и бољи подмладак и по телу и по души треба да се протеже раније, него су деца на свет дошла, па чак раније, него се и женидба склопила. Кома је стало до тога да му пород здрав буде, ваља пре свега сам да је потпуно здрав, пошто се како добро тако и зло од родитеља лако наслеђује. Зато ни мушко ни женско, ако је болесно, нека не ступа у брак, док се прво са свим не излечи. Али за снажан пород није ни то доста. За то се тражи да и родитељи јаки буду. Стога навластито будуће мајке, ако хоће да рађају по избор јунаке и да уживају у снази и лепоти своје деце, нека се паште да се добро развију и очврсну, јер оне су од Бога одређене да новом створу Божјем даду живота од свога живота. Велика је погрешка у том погледу што се наше девојке слабо хране, мало раде, и завлаче се лети зими по мемлавим одајама грбећи се над каквим ручним радом, место да се што више развијају и јачају у кући и пољу. Уз то долази код многих још и стезање тела, које не можемо довољно осудити, и које је за развијено и очврснуто тело по све излишна работа. Мушка пак омладина подрива своју снагу неуздржљивошћу од пића, пушења и других шкољивих забав и уживања, од којих старешине треба да их вредно одвикавају. Нарочито жестока пића јесу узроком кржљавога и слабоумнога потомства. Уз то наглашава да женскадија пази на себе особито у доба девовања да се не упропасти код игре и по сватови, а мушки нека су пажљиви за време солдације, да не однесу оданде свакојакних махна и болести, које ће им кућу отровати.

Осим свега тога напомињем вам да су учевни људи, а и Црква наша пронашли да се у сродству не треба узимати, јер таки брак даје слаботиње и наказе.

Но да би деца, када већ на свет дођу, била ваљано негована и васпитавана, ваља де се жених и невеста за брак спреме не само телесно, него и ду-

шевно. Будући родитељи ваља пре ступања у брак да засведоче да су умно зрели и отрџени, да су уредно свршили школу, да су упућени у главне истине хришћанске науке, и да су ваљани и вредни. Предбрачни испит треба да се код нас по савести свршава, и да се за њ младеж на недељним састанцима уредно и из далека приуговљава. Ко на том испиту не задовољи, Црква му брак не би смела благословити. За неколико дивљих бракова, који би можда отуда поникли, и које сада закон штити, имала би Црква накнаде у стотинама других честитих бракова. Грађански брак може више да нашкоди, ако због њега ослабе свесни погледи код склапања брака, те се брак понизи до обичне заједнице, која се ласно склапа, ласно и раскида, али породицу са свим уништава. Са жалошћу гледамо да домовина тражи себи приплотка од грађанскога брака. Црква у таквом породу нема ни најмање вере. Само брак по црквеној уредби може Цркву и државу осигурати, да ће узданица њихова добити не само здравље и снагу, него и ваљану родитељску школу, која одређује сав живот потоњи. Узми се дакле на ум, омладино, када примаши на се поред брачних и родитељске дужности! Да ли си спремна нарочито да будеш први учитељ дечји и тумач воље Божје; да им први загучеш име Божје и Богомајке, и у нејаку думу њихову само чисту храну уливаш? Не ће ли ти освећени анђелци, чим разумом погледају, видети на теби само ружне слике, од којих ће светињу изгубити? Не ће ли ухо њихово, чим стане разбирати речи, слушати од тебе само беспутне и дивље разговоре? Не ће ли, чим отворе душу своју, примати од околине само отров, од чега ће већ у пупољку свенути?

Ове погодбе за ваљан пород, које треба пре брака испунити, тако су важне, да често од њих зависи потоња судбина подмлатка. Али мимо тих погодаба старање за ваљан подмладак ваља да се наставља и када се у женидбу ступи.

Још пре рођења дететова, мора се пре свега настојавати да тај племенити род

добро сазре, и развијен на свет дође. Чувајте зато ви, увенчане младе, пород, којим вас Бог хоће да украси, докле га под срцем носите! А ви старешине дома штедите чељаде, које је Господ родом благословио! Не товарите теретних послова на родом оптерећени створ, јер ће се благородна воћка тако поломити, и рода не ће донети! Штедите их исто тако од узбуне духа, страха, јада и жалости, јер таки јаки потреси хоће и род да омлате! А ви старице, рајске душице, које је Господ благословио искуством и мудрошћу, светујте младе само на добро, да род који носе, ви пошто не угине. Без искусних лечника у томе погледу ништа не чините, тако вам Господ помогао! јер ћете иначе много штете починити. А сада преклињем оне, којих се тиче, именом најсветијим да рода свога не кидају у зелен тровањем порода, и тиме Божјега благослова не одбацују од себе. Пред Богом се оне заветоваше да ће бити не само жене, него по Његовој вољи и матере, и за то благослов од Бога примише. Па тешко њима, ако тај завет погазе, и постану убијце порода, а с тиме издајнице домовине и Цркве и невернице мужева својих! Тешко њима, ако од брака само користи и сладости траже, а брига и болова се отресају, непоштено запремају места других, које би брак поштовале, и безочно га јалове! Није ли поштеније венац девојачки до смрти задржати, него постати не само убијцом, него и самоубијцом. Јер што хоће те отровнице да постигну, не ће постићи. Лепота, коју чувају, ишчезнуће, леп облик, који хоће да одрже, унаказиће се. Отроваће и себе, отров ће им сву снагу испити, и лепоту са лица збрисати. И болови ће им порастати. Бог ће их проклетити, и ко сенке лутаће. Лишиће се родитељске радости. Ко дрво одсечено и сухо остаће без рода и украса, и не ће се имати киме подичити. Скапаће без одмене и неге. Питамо се ко ће им очи заклонити и на гроб им изићи? Ко ће им кућу одржати?... Али не само оне, које не ће да рађају, навлаче проклетство на себе, него и оне, које тро-

вањем и другим неделима хоће мало да роде. Убијцама и оне постају. А где је мајка убијца, ту у кући благослова нема. Кућа ће се та раскопати. Ох! ви, које сте одликоване часним именом српске мајке, реците тима грешницама каква се рајска наслада у деци добива. Реците им да је мука око деце заслађена медом радости родитељске, и да напори око деце стоструким се родом наплаћују. Деца су благослов неба, снага кући, дика породици, утеха родитељима, обрава домовини, узданица Цркви, сила народу. Зато нема лепше родне воћке од мајке, окићене децом. То је урес, који само небо даје, и који се не да оценити.

Пазите, за име Христово! све, које у том грешите, и покајте се у сузама! Исповедите се духовнику, и гледајте да Цркву своју до године што богатијим родом обрадујете!

Али тек после рођења дететова настаје за родитеље велики задатак. Децу ваља не само родити, него и одхранити. Но у нас је то баш права пропаст. Деца нам мала умиру највише од свих народа. И, ако тако остане, о нама ће се само причати, али на сна свету бити не ће.

Зато ваља од сада боље настојавати, да се добро негују дојиље, које дају прву храну малој нејачи. Нарочито нека је храна њихова одређена по упућивању лечника! Осим тога дојиља треба да је заштићена од духовних потреса и, док је у постељи, треба да је брижно негована, јер, ако се том приликом поболе из непажње, то ће и пород јако осетити. Прва храна дечја је врло важна за живот и за потоњу судбу дечју. И, где се запуштају дојиље, онде нема здрава и снажна подмлатка. Али и сâм нејаки пород има се боље чувати! Наша деца остављена су многим штетном утецају и опасностима. Назеб их таманиа догађају се и велике несреће из непажње. По највише косе децу заразне болести. Те се болести данас већ лече. Али нам ту врачарије не помажу, него прави лекови, које само лечници могу одредити. Зато немојмо жалити издавати новаца на лечника и лекове, јер то на приплод дајемо,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

пошто породица у одхрањеној деци до-
www.бија.в. велико имање. Пазите још да је и
У ваздух по собама, где су нејач, чист,
И јер нечистоћа лако зарази те нежне из-
В данке.

Обраћајте се у свему на лечице, и
распитујте како ћете децу што боље одне-
говати. Када око марве и живине толико
прићањате, колико пак треба, да то око
деце чините? Нико вам у том не може
тако, као лечници, помоћи. Ако њих од-
бацујете, у опасност стављате децу, и
љуту грешите.

Код веће деце и дечака назите такођер
на здравље и снагу њихову! Чувајте их
од пића и дувана, туче и опасних игара!
Храните их добро, и пословима их сувише
не теретите!

Али, љубазни, постарајте се боље и
за владање деце своје! Настојте да се
не дотакне нежне душе њихове ништа,
што је нечисто. Они су свеци, Богом
посвећени, и грехом још неокаљани. Гле-
дајте, да им ту светињу што дуже очу-
вате, јер тешко оном, који први дирне у
образ њихов, и први их саблазни, или
даде саблазнити! Изнесите им пред очи
само оно, што је добро и лепо. Први
утисци су најважнији за њих. Одвикавајте
их од зла! Навикавајте их само на добро!
Како се навикну у детињству, тако ће
и остати. Ако је од потребе, савијајте их
силом, и исправљајте их! Казне ће их
учити трпљењу и послушности, сно-
шењу власти и штовању закона. Свето
Писмо добро нам саветује: „Не украђуј
кара детету; кад га бијеш прутом, не ће
умрети. Ти га биј прутом, и душу ћеш
му избавити из паела“. (Приче 23., 13.
и 14.) „Прут и кар дају мудрост, а
дете пусто срамоти матер своју“. (При-
че 29., 15.). Али то чините разборито,
јер Свето Писмо упућује: „И ви оцеви!
не раздражујте деце своје, него их
гајите у науци и у страху Господњему“.
(Посл. Ефесцима 6., 4.) Усађујте им што
раније истине Христове вере! Што ду-
бље тај темељ дође, тим боље и сигур-
није! Упознавајте их што пре са живо-
том Христовим и Богом Створитељем!
Упознавајте их рано са храмом Божијим,

молитвом и појањем! И вежите их тако,
у детињству за Цркву сигурну котву
у бурном свету овом! Ако то чините,
спашћете их. Довијајте се у свему, да
вам деца добра буду! Не мирутје док зле
не поправите! То вам је њива, коју не
смете запарложити, јер ћете за њу Богу
одговорати. Кад до школе дорасту, ши-
љите их у школу, и школе помажите!
Светлост, коју школа у њих унесе, не
ће се никад са свим угасити, него ће
им свега живота светлити. У школи ће
се они умно развити, па ће бити разбо-
рити у животу, знаће боље свој посао
удесити, с рачуном живети, чувати се
од зла, радити добро, и друге том учити.
Научиће се у школи и живети у љубави
с другима, сносити ближње и поштовати
старије.

А сада, љубазни моји, пошто ћу вам
други пут више прозборити о васпитању
дечјем, у време, када деца до школе до-
расту, завршићу.

Али још једном позивам вас, мили
моји, да нам чувате породице наше, јер
је у њима снага наша. Породица је врт,
од којег сви живимо. Ако се тај врт
добро уреди, све ће нам на боље кренути.

Бог вам помогао да у напредак ро-
ђење Христово са све пунијом и благо-
словенијом кућом дочекујете, и да вам
буде у кући све веселије, срећније и
напредније!

Молећи вас још, браћо и децо, да се
за мене искрено помолите Богу да ми
даде снаге и мудрости, да вас могу свој-
ски чувати и у невољама вам прити-
цати, водити вас по стазама правима, и
одвести вас у зелене лугове среће и
спасења, поздрављам вам велике праз-
нике: Рођења Господњег, Нове Године,
Светога Богојављенија и светога српског
просветитеља Саве са најискренијим же-
љама за добро ваше и утеху своју. Амин“.

Дано у епископској столици нашој у
Темишвару пред празник Рођења Хри-
стова године хиљаду деветстотина пете.

Горе споменути Епископ

Георгије Летић с. р.

Именовани, рукоположени и произведени.

Његово ц. и к. Величанство благоизволело је именовати патријарашког синђела *Гедеопа Кривоца* за професора на ц. и к. кадетској школи у Каменици; *Стефана Обрадовића* пароха у Вери за војеног душобрижника у Грацу, а *Димитрија Јанковића* системизованог помоћника у Осеку, за војеног душобрижника у Бечу.

Његово Високопреосвештенство Г. Епископ пакрачки *Миرون Николић* благоизволео је 25. Децембра пр. г. произвести у пакрачкој саборној цркви протосинђела и бележника конзисторијалног *Митрофана Рајића* за архимандрита лепавинског, задржавши га на даљем службовању његовом у горњем својству код епархијске управе.

Његово Високопреосвештенство Г. Епископ вршачки *Гаврило Змејановић*, благоизволео је рукоположити у манастиру Месићу 8. Нов. пр. г. протођакона *Стевана Николића* за јеромонаха-синђела, а 19. Дец. пр. г. протосинђела и привременог управитеља манастира Војловице *Гаврила Ананијева* за војловничког архимандрита.

НЕЗВАНИЧНО.

Из чланка „К питању о црквеној реформи“ од Н. Каптерев-а.

(Богословски Вѣстникъ, св. за Новембар 1905.)

Да су монаштво и архијерејство, по својој битности, несаяедињиви у једном лицу, то већ давно признаваху и тврђаху многи учењаци. Нама је давно био познат и тај факат, да на цијелом православном Истоку архијереји живе и раде не као монаси, ако и носе монашку одјећу. Они се тамо у свагдањем животу слободно крећу међу свјетовним лицима, живе чак каткад по својим домовима, а не по манастирима, употребљавају као и свјетовњаци за храну месо, врше, као наши парохијски свећеници, разне обреде: вјенчавају на примјер брачне парове и уопће по начину и карактеру свега свога живота више се приближују нашем свјетовном, а не монашком духовништву. Од првог се битно разликују само једним: они су обавезно нежењени.

На основу свједочанства, и питомаца наше академије, који припадају разним православним источним народностима, морадосмо доћи до таког закључка, да источни архијереји и сами

патријарси — нијесу монаси, него само нежењена лица, да је њихова монашка одјећа само униформа, која се меће на њих без икаквога одношаја насипрам монашких завјета и пострижења при посвети њиховој за ђаконе.

Кад је у московској академији ове год. био одлучен пут у Палестину у друштву, које састављаше: ректор, преосвећени Евдоким, неколико професора (међу њима бијаш и ја) и студената, ја сам си ставио за задаћу, да на самом мјесту испитам стварност свога мишљења о источним архијерејима и ако буде згодне прилике, да поразговорим о томе питању и са самим васељенским константинопољским патријархом Јоакимом, с којим се имађох част упознати на Атосу још год. 1900. Прилика се даде. Патријарх Јоаким, пошто нас је (6. јунија) све заједно примио, позове преосвећеног ректора и професоре к себи у кабинет на разговор. Овдје, након разговора о разним предметима, ја затражим од патријарха дозволу, да му ставим једно питање, о коме би желио знати мишљење Његова Блаженства. Дозвола ми би дана и ја сам преко тумача, патријарашког секретара рекао патријарху ово: „Ваше Блаженство добро зна, да се у Русији мисли састати онђи руски црквени сабор, на коме ће се претресати разна црквена питања, о једном од којих би ја и хтио чути компетентно и авторитативно мишљење Вашег Блаженства. Код нас се у Русији, као што знате, архијереји постављају обавезно између монаха, чиме се наши архијереји стављају против воље у неправилан, и за многе од њих врло тежак положај, који многи од њих не могу не признати. Као монах, архијереј је дао пред Богом и људима свечан, заклетвом потврђени завјет апсолутне послушности, безусловне смирености, потпуног некористољубља, он се под заклетвом одрекао своје воље, личних погледа и идејала, од свијета и свега свјетског, заклео се, да ће сав свој живот провести удаљен од свијета у сиромашној ћелији, бавећи се само покајањем, молитвом и бригом о свом душевном спасењу. А међутијем, тај монах, поставши архијерејем, против својих заклетави и заклетвом посвједочених обећања, тражи и дужан је тражити од свијех многобројних потчињених, у њеким пак случајевима и од цијеле пастве, безусловну послушност, чини се пред њима не смиреним иноком, него моћном поглавицом, који може и

казнити, дужан је показивати свуда у управи своју личну вољу, енергичност, своје лично схваћање ствари, обвезан је борити се чак са вишом влашћу, ако она што пропише, што је несагласно са његовим личним увјерењем о истинској добру цркве и стада. Он, који се прије под заклетвом одрекао свијета и свега свјетскога, сад живи и дјела у свијету посред свјетске таштине, немира и страсти свјетових потчињених му људи, непрестано се бави само о свјетским и земаљским стварима, које је обвезан руководити и рјешавати на извјестан начин. Као монах је он дужан строго обдржавати сиромаштво, живјети у сиромашној па и у биједној ћелији; но као архијереј он добија огромне, нарочито за самца човјека, дохотке, живи у богатим, а често и раскошним палатама, увијек кад изађе или се изведе буде окружен посебном необичном свјетском помпом, носи скупопцјене хаљине и меће на себе драгоцјене украсе, и т. д., — Тако, да се у архијереју и по спољашњости коначно бришу све црте правог инока, у његовој особи се смирили и убоги инок отворено претвара у свјетског могућника. Ми не говоримо више о томе што због масе послова, и то послова еминентно свјетских и земаљских, архијереј нема ни времена ни могућности, да испуњава главни монашки завјет: проводити вријеме у непрестаној молитви, у покајању, у бригама о спасењу своје душе. Ријечју, ако архијереј жели бити прави монах, он ће неизбјежно бити врло рђав архијереј, ако хоће бити добар архијереј, то ће неизбјежно бити у исти час врло рђав монах. Мени се чини из изложених разлога да су монаштво и архијерејство безусловно неспојиви. Како о томе мисли Ваше Блаженство?"

Патријарх на то одговори, „да је по његовом личном мишљењу монаштво и архијерејство спојиво“. Он изјави даље да су се каткад и у старој цркви архијереји бирали између монаха, те из њих излазили светитељи узвишеног, па чак и светог живота, да по његовом личном мишљењу — ако се узму архијереји од монаха и не од монаха, то већи проценат бољих архијереја пада на архијереје између монаха. Када се патријарху примјетило, да ипак противријечје међу калуђерским завјетима, као н. пр. послушношћу и архијерејством остаје у пуној снази, то патријарх

изјави, да архијереј може завјет инокче послушности као фактично несаједињив с архијерејством, скинути са себе, као и неке друге инокче завјете, исто тако несаједињиве с архијерејством. Друга је ствар, примјети патријарх, ако архијереј као немонах зажели постати монахом; тада је он неизбјежно, као што траже саборна правила, дужан скинути са себе архијерејство; но ако је архијереј изабран између монаха, то он остајући монахом, у исто вријеме може бити и архијерејем. У опће, на крају примјети патријарх, за архијереја треба бирати најбоље људе, било то монаси или немонаси — људе дубоко побожне и високо моралне, па ма се они и не исказали особитом ученошћу, пошто наиме дужност архијереја није толико у високој науци, колико у истинској благочастивости и високој хришћанској моралности. — Ми се сагласисмо с овим мудрим разлагањем васељенског патријарха, те га признадосмо бољим ријешењем интересованог нас питања.

Послије тога ја ставим патријарху још једно питање: „Кажите, Ваше Блаженство, да ли су садашњи архијереји Ваше константинопољске патријаршије монаси или не?“ Патријарх одговори: „пракса задњих година ушла је у употребу такова, да *наши архијереји — нијесу монаси*“.

Другога дана к нама у стан дођоше са узвратном визитом патријарховом секретар — тумач и архиђакон. Изнова стадосмо претрести питање о монаштву и архијерејству и г. патријарашки секретар, показујући на архиђакону, рече: „эво пред Вама патријарашког другог архиђакона у монашкој одјећи, но он је постављен за архиђакона без икакова одношаја спрам монаштва и он није монах“. Тада ја упитам архиђакона: „може ли он, као немонах, постати архијерејем па чак и патријархом?“ Архиђакон одговори: „да, могу“. На крају разговора ја поставим патријарховом секретару ово питање: „из јучерашњег разговора са Блаженим патријархом Ви знате, да су по мојему убјеђењу монаштво и архијерејство несаједињиви, и кад би ја то питање предложио на ријешење патријарашког Синода, за какво би се мишљење, по вашем убјеђењу, Синод исказао — реците ми отворено и право?!“ Патријарашки секретар на то одговори: „смијем Вас увјерити, професоре, да би се сви

архијереји нашег патријарашког Синода *једногласно* *исказали* *за* *Ваше* *мишљење*. Ви треба да узмете то у обзир, да је јуче патријарх, расправљајући с Вама, непрестано и намјерно потцртавао своје мишљење изразом: „по мојем личном мишљењу, по мом личном убјеђењу“.

— Када сам са преосвећеним Евдокимом, посетио бившег јерусалимског патријарха Никодима, који је живио близу Константинопоља, на острву Халци, а с којим сам се упознао још 1900. г. на путу на Исток, то смо и с њиме повели разговор о сједињењу (у једној особи) монаштва и архијерејства. Никодим рече, да Руси не треба у тој ствари да подражавају Грцима, него нека се држе свога старог обичаја, т. ј. да постављају архијереје између монаха. Ја примјетим патријарху: како он као немонах настоји на томе, да у Русији буду архијереји између монаха? На то патријарх живахно узвикне: „али ја сам монах, прави монах!“ Тада га ја нехотице упитам: „па кад сте Ви, Ваше Блаженство, постали монахом?“ „У Москви, одговори он, кад су ме у Москви од архимандрита поставили за архиепископа Таворског, то ме је прије произведења за архиепископа преосвећен: Алексije (Лавров Александер Теодоровић, тада викар московски) претходно постригао (већ као архимандрита) за монаха, навучао на ме мантију и ја сам постао правим монахом“.

Преосвећ. Евдоким при разгледању духовне школе на Халци, из које излазе већи дио грчких јерарха, упита ректора школе, по одјећи инока, како он мисли: „може ли монах бити архијерејем?“ На то овај одговори: „ко је пошао у монахе, тај је дужан до смрти живјети у манастиру, а не тражити архијерејства“.

У Јерусалиму не имајасмо прилике говорити о томе питању са самим патријархом, него смо говорили с професорима патријарашке духовне крене школе — по чину архимандритима. Они — архимандрити, прије свега, самих себе не признају монасима, јер никад не давају никаквих монашких завјета и не примаху никаквих монашких пострига; затијем признадоше, да и сви њихови архијереји исто тако нијесу монаси и да се монаштво и архијерејство не мора сјединити у једном лицу.

Тако се ето показује, да је сад на цијелом православном истоку само један архијереј — монах: то је бивши јерусалимски патријарх

Никодим, већ у чину архимандрита пострижен за монаха, благодарећи нарочитој ревности московског викара, преосвећеног Алексija.*

Д о п и с

Будим 7. децембра.

(† Александер Богдановић.) Дана 30. новембра (13. децембра) о. г. задесио је високопреосвештеног Г. Лукијана, епископа будимског велики удар, јер је тога дана отац му Александер после дугог и тешког боловања у 77. години живота преминуо. Услед вести о тужној смрти ове уважене старине, примило је Његово Високопреосвештенство стотинама брзојавних и писмених изјава саучешћа, од Његове Светости, високопреосв. г. епископа, и многих личних пријатеља и поштоватеља својих. А 2|15. децембра о. г. на сам дан укопа лично изразише своје саучешће и укопу присуствоваху између осталих: Стеван пл. Ковачевић министар за Хрватску; Петар Салаји државни тајник, надградоначелник Маркуш, двореки саветник Др. Ото Шварцер де Бабарц — чланови горњег дома; Клобучар генерал кавалерије, Гици и Светић фелдмаршалајтантанти; Василијевић, Веровац, Гици и Јалашевић — судије краљ. курије; Зубковић судија највишег управног судишта; Петковић српски генерални конзул са свима часницима конзулата; Хусар, Михаљфи, Сајдл, Собовић,

* И код нас је и у пењској патријаршији и у карловачкој митрополији постојао обичај још и за Стратимировићевих времена, да су многи тек као архиђакони, синђели па и протосинђели ступали у монаштво. Што и код нас постоји пракса, да не може нико од мирског свештеника постати епископом, а да прво не прими монашки чин, против тога су у прошлом столењу многе протe подизали свога гласа, због чега су неки и гоњени били.

Ми од своје стране потпуно усвајамо разлоге Каптеревове, а истих је назора био и наш покојни брат Иларион, и радо ћемо примити у лист мишљења о овом питању и остале браће.

Како је руски цар Никола у свом отпису недавно писао руском Синоду: „Пошто сам прошле године изразио жељу да се сазове ванредни народно-црквени сабор, који би се бавио уређењем црквених питања, држим за потребно, да се у организацији наше народне цркве на основу васељенског закона спроведу реформе“; нема сумње, да се на њему не ће заподети и питање о саједињености или несаједињености монаштва и архијерејства у једној особи.

Уред.

Совер и Геснер — министарски саветници; Сокодовић, Санто и Тот министарски одсечни саветници; Маширевић и Табаковић — министарски тајници; Стеван Јовановић — дворски саветник; Хаусман и Рац — универзитетски професори; Ахил пл. Дука техн. саветник, Фроман надконтролор, Максимовић градоначелник севтандрејски, Василијевић и Пицерковић — сенатори; Теофил Кардашевић руски прота, Јован Георгијадес грчки парох; Александер Бан рк. парох, Др. Ђорђе Зубковић — темишварски епископски тајник; Др. Фалк и Зубковић посланици; Лабуд Костић велепоседник, Тилман и Хорват краљ. саветници, Шипош директор музичке академије, Михаљчи члан народног позоришта, Брук академски сликар, Хорански, Моковиц, Фридман, Радановић и многи други. Корпоративно су кондолирали и укупу присуствовали: Асистенти прве гинеколошке свеучилишне клинике, свештенство будимског протопрезвитерата на челу са Велимиром Недељковићем окр. протопрезвитером; срп. прав. црквена општина будимска на челу са председником Пајом Јовановићем, — одсечним саветником, срп. прав. црквена општина пештанска на челу са председником Др. Младеном Мађаревићем — главноварошким надфизиком; питомци Текелијина завода на челу са управитељем Стеваном В. Поповићем — краљ. саветником; женска задруга „св. Мајке Ангелине“ са интернатом незиним на челу са председницом Олгом Стевана Јовановића и будимско срп. прав. црквено певачко друштво „Зора“.

У три сата по подне отпочета је тужна свечаност у будимској резиденцији и после преливања, тело је пренесено на гала кочијама друштва „Entreprise des pompes funebres“, које је укуп приредило у будимску катедралу, где је свечано опело Велимир Недељковић окр. протопрезвитер са 12 свештеника обавио уз дирљиво појање певачког друштва „Зора“.

После св. Јеванђеља опростио се са покојником јереј Стеван Чампраг конз. бележник овим говором:

Тужни зборе!

Растати се са оним, кога смо толико љубили, који нам је такорећи срцу прирастао, то тако боли, тако је то жалосно... Срце је пуно бола, очи суза. А како се често морамо растати у животу са нашим милима — ако и на кратко

време, на кућном прагу, како нам тотешко пада? А кад се још на дуже време морамо растати, кад крај гроба морамо да се праштамо са оним, кога толико љубимо... о онда осећамо, као да нам се срце цена, и рана тако љуто, тако трајно боли, да ју кад-кад и најбољи лекар — време неможе да излечи. И ово је овакав случај.

Драги нам покојник толико је био љубљен од своје ожалашћене супруге, као примеран муж, од своје уцвиљене деце, као добар отац, толико поштован од својих сродника, као одани род, и својих пријатеља и познаника, као добар Србин и суграђанин, да својим одлазком из средине наше, оставља све своје дубоко рањене и тешко ожалашћене.

Осећам да би ми ојађена срца тешити ваљало. Велика задаћа! Ја да тешим, који гледајући ожалашћену удовицу и тужну децу — и сам требах утехе. Ја да утрем сузне очи, када и сам једва могу да зауставим своје сузе. Ја да разведрим помућено небо сретнога живота ове велеуважене породице, када су и моји осећаји завучени облацима туге... Шта да чиним? Камо да се обратим? Од куда да црпим и пружим утехе? Ко ће ми дати на уста згодне речи? Ко или шта ће им дати утешну снагу?... Ипак се надам и тврдо сам уверен, да моје речи неће бити без успеха, већ ће умирити и утешити тешко рањена срца, не са моје скромне способности, већ с тога, што ће се моје речи базирати на вери православној, којој сам ја скромни и недостојни слуга. А да ће Вас речи св. нам вере православне збиља утешити, о томе сам тврдо уверен, јер ћу их на Вас упутити, на побожну удовицу, Ваше Високопреосвештенство, на добре хришћане, друге синове и снају и на побожну осталу родбину, пријатеље и познанике. Побожна срца морају разумети утеху, коју им св. вера православна пружа.

По природи нашој створени смо за живот и бесмртност, па с тога је сасвим природно, да осећамо неку одвратност према гробу. Па за то где год се појави смрт, она проузрокује жалост и тугу; зато и чујемо, да и богоугодни мужеви размишљајући о смрти веле: *плѣчѣ ѿ рыдѣнѣ, егда помышлѣю смѣртѣ*. Па и Спаситељ је наш плакао на гробу свога пријатеља Лазара, и ако га је после неколико тренутака васкрсао; но плакао је зато, што је у лицу Лазара видео сву тежину пада и ништавости грешне човечије природе. Па с тога и ја после ових примера

нећу да прекидам плач примерне супруге, узор деце и честитих пријатеља покојникових.

Али кад одужимо дуг наше природе, зар треба да заборавимо оно, чему нас учи наша св. вера? Зар треба без утехе да се предамо жалости, као неверници, који незнају за наду? Не! — Не заборављајмо да је покојник не само наш, већ и Божији. Он га је узео, јер га је волео. Нека Вас утеши нада, да ћемо се једном сви тамо састати. Св. вера учи нас: да ћемо се иза гроба опет видети. Дакле смрт не раставља нас за навек од наших милих, јер оне очи, које су још прекјуче тако мило гледале, а које је неумитна смрт затворила, нису се за навек склопиле; уста неће остати за навек нема, јер *градѣтъ часъ, вѣкъже вси сѣщии во гробѣхъ оублашати гласъ Сына Божіа* и по обећању Господа отвориће се гробови и свако ће изаћи из њих и живићемо. Јест живићемо и то — надати се — у царству блаженства, *идѣже нѣсть болѣзни, ни печаль, ни въздыханіе, но жизнь безконѣчнаа.*

Да ће мили нам покојник учесником бити царства Божија и небесне радости, то лако можемо веровати. Та сви га познајемо. Рођен пре 77 г. у крају, који под Богоспасајему епархију будимску спада, а којом његов преосвештени син мудро управља, — у Печвару, изгубивши рано своје родитеље, упућен је био сам на себе. Изучивши трговину, настанио се као самосталан трговац у Баји, у родном месту славнога Јоакима Вујића и Мите Поповића. Тада је још српски живаљ знатну улогу играо у Баји, а сад једва га и има тамо. — Кућа драгога покојника била је свагда свакоме Србину отворена; у њој се састајаху тамо угледнији грађани Срби; она је била чувар наших лепих српских православних обичаја; из ње се остваривао онај благи, а сад већ напуштени обичај о Богојављењу, кога је Милан Андрић тако лепо описао. Често је о томе и о тадашњим приликама бајским живо причао, но свагда је уздануо, помисливши, како је сада тамо! Баца и свршени Срби учитељи на т. зв. феријалном курсу биваху најискреније примљени, а сиромашнији и потпомогнути у кући драгога покојника, јер је био ретко племенита срца и дарожљиве руке; ради је је сам оскудевао, само да може другом помоћи.

У сложном брачном животу служио је примером свакоме, а да је као отац своје родитељ-

ске дужности узорно испуњавао, своју децу добрим хришћанским васпитањем на прави пут извео, није потребно доказивати. — Љубио је народ свој и цркву своју. Док је био здравији, његово место у храму никада не беше празно. Не само у дому Господњем, него и ван њега молитвом и добрим делима исповедео је Господа Исуса Христа; а сам Исус Христос је рекао, ко њега исповеда пред људима, тога ће и он признати пред оцем небесним. Како је осетио, да му се крај приближује, одмах је затражио свештеника, да се исповеди и причести; и исповедио се и причестио се, да наоружа душу своју за последњу борбу. — После таког живота и таког припремања није чудити се, што је мирно и спокојно умро. Богу је живио и Богу је умро.

А сада на овом тужном растанку, окружен од толиког света, кога је поштовање према теби, драги покојниче скупило око одра твог — накићеног толиким венцима, којима га је љубав твојих према теби окитила, кличемо ти последње с Богом! са обећањем, да ћемо ми смирени свештеници, а особито наш љубљени духовни отац, а твој мили преосвештени син, свагда приносити топле молитве и безкрвне жртве Оцу свију нас, да ти буде лака црна земља и међу нама вечан ти спомен, а племенитој души твојој да подари рајеко насеље. Амин.

Говор је овај све присутне потресао.

После опела испраћен је покојник на табанско срп. прав. гробље, када је већ и вече наступило, услед чега је спровод праћен горућим буктињама још тужнију али величанствену слику пружио, и која је свакога потресла онда, када се зачу у вечерној тишини из далека код спремљенога гроба дирљиво појање наших Текелијаца. Ту је предан драги покојник матери земљи, да почива вечити санак.

Најстарији будимски грађани веле, да таког великог и дирљивог срп. прав. укупа у престолници до сада не видеше.

Тиме, што је покојник из првог брака свог одранио и свету даровао ваљана чиновника, сина Михаила; а из другог брака са ожалошћеном удовицом Милицом рођ. Летић св. цркви и народу српском даровао сина архипастира Лукијана, и човечанству телесног лекара, сина Милоша; заслужује, да му сваки Србин ода достојно поштовање и хвалу и да му кликне: Слава и хвала ти, уважена старино Александре! ==

Прилози

ИСТОРИЈА ОДНОШАЈА НАШИХ С РУМУНИМА У XVIII-ТОМ ВЕКУ.

Од Радослава М. Грујића.

(Продужење.)

Ради боље илустрације ове потоње тачке, изнећу овде један догађај, који се на неколико година пре тога догодио у једном селу крај Лугоша, у непосредној близини Ердеља, а међу једноплеменим Румунима. Он нам необично јасно карактерише ванредно ниски ниво просвећености ондашњих Румуна, приказујући нам једно дело сујевере народне, у неким, врло интересантним, појединостима. Да видимо!

У селу Белинци умро поп Лазар; а после четири месеца почеше разболевати се људи у оближњем селу Груну, те некоји од њих, после дво-три дневног лежања, и помреше. Тада људи почеше причати, *како су очима својим видели*, да онај покојни поп долази и тим људима крв сиса, од чега и помреше. Сељани се на то споразумеше и, „по чувању свог старог закона“, одоше на гробље белиначко, те ископаше попа, кога нађу „не само цела, него и пуна крви, као да је жив“. И по том су се, веле ти сељани, потпуно уверили, да нико други није узрок смрти оних људи, него исти поп. Стога га положише ницице натраг у гроб и закопаше. А од то доба сви су мирни, те не само да није ни један умро, него су и болесни оздравили!

Тако веле сељани села Груна, у својој молби Администрацији Темишварској, од 3. окт. 1729. год.¹⁸, у којој моле, онда још губернатора банатског, грофа Валиса, да заповеди владици темишварском, да им даде свештеника, или да им допусти ићи у друго село, да обављају своје религиозне дужности, пошто их је владика због горњег чина анатемисао и одлучио од цркве, — јер иначе, веле: „такове ради силе, хоћемо се сви раселити и село пцсто оставити“, — пошто им је тешко подносити, да им се деца

рађају без крштења, а старији умиру без исповеди и причести!

Владика Мелентијевић вратио се, сигурно, одмах по том у Београд или Карловце, да извести митрополита Вићентија о успеху свога рада међу ердељским Румунима.

Шта је касније било са тим народом — не знамо ништа подробније, јер немамо никаквих историјских података о томе. Тек сазнајемо, из једног писма патријарха Арсенија IV. Јовановића-Шакабенде, писаног из Беча 27. јуна 1741. год.¹⁹, протопопу брашовском и свим правосл. хришћанима ердељским, да су ердељци и даље одржавали везу са српском црквом и тежили коначно подпасти под јурисдикцију карлозачког архиепископа. Патријарх им тим писмом одговара на њихово писмо од 4. јуна и. г; даје им благослов, да подигну неки олтар у Брашови, а уједно их извештава, да је, од логотета Владула Малаеско*, сазнао све патње и невоље њихове, које ради своје православне вере морају да подносе, те му то задаје голему бригу — и моли Бога, да му даде времена и начин, да их узмогне утешити. Особито је важно, што из тога писма још сазнајемо, да су ти ердељски правосл. Румуни стајали у већој преписци са патријархом Арсенијем, и молили га да се постара код надлежних власти, да и њих добије под своју јурисдикцију, а он им на то одговара, сада по други пут већ, да ће та ствар изнешена бити пред ошћи црквено-народни сабор, као што им је о том пређе опширније писао. . . .

Мало за тим, почело је врити у народу румунском у Ердељу; и до скоро, као што се веле у списима изложеним у делу знаменитог језуите Дра Нилеса,²⁰ поче се „шизма“ међу Румунима обнављати. — Застаћемо код ове појаве, да видимо значај њезин, јер је и она дело хришћанске братске љубави, православ-

¹⁸ Ibid. прил. I. 6.

* Ово ће бити онај исти секретар митрополита Мојсија Петровића, који је 1721. год. послан био руском цару Петру Великом, ради руских учитеља и друге помоћи.

²⁰ — Symbolae ad illustrandam etc. Vol. II. стр. 556-564.

¹⁸ у „Додат.“ прил. I: 1.

них Срба, према потиштеним и осамљеним ердељским Румунима; а у последицама својим, беше од великог замахаја, јер је велики део Румуна, који већ беху поунијађени, отргнут од уније, те тако касније омогућено православним Румунима у Ердељу, услед њихове бројности, да добију свога православног епископа.

Ево у чему је ствар била! Један калуђер, из манастира Пакре у Славонији, по имену Висарион, рођен у Мајдану, у Босни, од оца Максима и матере Марије, који тада становаху у Костајници, — предао се из младости пустињачком животу; обишао је света места и гору Атонску, те се научи правој побожности и мисионарству. Кад се повратио у своје крајеве, настанио се у манастиру Пакри. Почетком 1742. г. научио је опет, да оде на Исток, и доби препоручно писмо од патријарха Арсенија IV.²¹ Том приликом патријарх га је упознао и приметио у њему ванредне мисионарске способности, те му препоручи, да пође међу ердељске Румуне, који су унијом заражени, и покуша повратити их у крило православне цркве. Висарион је ту понуду радосно примио и одмах оде у Темешварски Банат, где у околини Липе,* на граници Ердеља, на једном брдашцу, подиже дрвени крст и ту, побожним држањем својим и проповеђу, поче сакупљати око себе велике народно-црквене зборове, на које долажаху људи и из далеке околине. Прво је то чинио тихо и мирно, потајно, у својој ћелији, а после изађе јавно и његов рад све веће и веће домензије обухваташе. У проповеди својој, која је имала ванредну моћ на душе слушалаца, свагда је корео оне, који се заборавише, те погазише веру отаца својих; позивао их на покајање, јер са

²¹ Види ту препоруку на латинском у Dr. Nillesa, — *Symbolae*; Vol. II. 558—566.

* Пешти Фришђеш вели, да је Висарион дошао у сам Ердељ, у Добру и Деву, по не наводи извор, из кога то дознаје; међу тим званични акт Двор. Рат. Савета, од 24. Јуна 1744. — изречно вели, да је то било у околини Липе. — У опште, у Фришђеша, бар у оном делу, што је штампан у срп. преводу, у „Срп. Сиону“ премного је историјских неистина, које показују некритичност његова рада.

унијом не само да ће изгубити вечно спасење своје душе, него и слободу и сва добра на овоме свету („ . . . palam Valachis insusurravit: eos ab avita patrum suorum religione aberasse; sub Unionis specie ad ritum latinum compelli; non modo aeternam eorum salutem, sed et ipsam libertatem eorumque bona periclitari; . . .“). Особито је, као што историчар Fleury вели,²² — нападао на папу римскога.

Силан прост народ, нарочито из Ердеља, долажаше њему и он брзо успе, да многе и многе одврати од уније; само свештеници, поунијађени, како вели исти Fleury, — осташе верни унији. Но народ освешћен сад поукама Висарионовим не хтеде ићи у цркве у којима унијатски свештеници служе, нити хтеде од њих икакав црквени обред примити. А када наступише и немири почетком 1744. год., нареди царица губернатору ердељском Фердинанду Траунију, да предузме озбиљне кораке против „шизме“, која се тако нагло поче ширити, те већ запали скоро сав поунијађени Ердељ. Ужурбаше се и световне и духовне католичке власти, да доше се свом силом на посао, да спрече одпадања од уније. Пре свега ухватише врсног мисонара православља, калуђера Висариона, који је у мисији својој и далеко у Ердељ залазио, те га бацише у тамницу; а за тим се позиваху у Сибињ и друга места старешине народа румунског, пред односне црквене и световне власти, где им се саветовало, обећавало, а најпосле и претило, да не одустају од уније. Шта више, тадањи унијатски епископ ердељски, барон Клајн (1730—1751.), сазва у сабор представнике свештенства и народа унијатског, да ту ствар сами расправе. Али му тај сабор тек показа,²³ како је све усколебано у унији, па и

²² — *Histoire ecclésiastique*, Paris 1840. t. 79. стр. 155—159; *ibid.* 557—558.

²³ Nilles. — *ibid.* 563.: „Exitus vero ejusdem Synodi hic fuit: clerus, nobilitas et plebs scripto exhibuit, quod illi obdicare velint Unionem, nisi illa omnia ipsis praestentur; quin plebis major pars eo erupit, ut dixerit, „praestentur ipsis illa, vel non praestentur“, se tamen ab Unione recessuros, et ab illo tempore longe majus serpit schisma.“ Акт се овај налази у архиву унијатског епископата у ердељском Београду.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

сами свештеници и бољари, који писмено изјавише, да ће сви одпасти од уније, ако им се сва обећања не испуне; дочим је већи део народа докикивао: „испунили, не испунили нам обећања, ми свакако одпадамо од уније.“ — И од то доба, вели се у званичним актима о томе: „све се више шири шизма“.

Међу тим је Двор. Рат. Савет актом својом од 24. Јуна 1744. год.²⁴ — известио патријарха Арсенија IV. о поступку Висарионовом те како је тога ради затворен, док се та ствар тачно не испита; уједно се патријарх упозорује, да се више не усуди шиљати калуђере у таковој мисији, која је само католичкој цркви допуштена, јер ће иначе пасти код Њеног Величанства у велику немилост, а такви посланици његови би ће најстрожије кажњени. — Патријарх је на то 26. Августа²⁵ и. г. одговорио, да он калуђера Висариона није послао у сврхе мисионарске, него само ради скупљања милостије, те му је у ту сврху и препоруку на народ дао; у осталом ни, Висарион није мисионарски рад развио, јер је проповедао међу верним синовима православне цркве, а није знао, да ту има и других; што је пак бранио своју веру од уније, то сваком свештенику дужност налаже, Најпосле патријарх са пуно достојанства, позивајући се на привилегије српском народу издане, тражи, да заробљеног Висариона одмах њему пешаљу, да му он суди, *ако шта има за осуду*, јер његово је искључиво право, да суди свештеним лицима. — Како се ова ствар коначно свршила незнамо, јер немамо о томе никаквих података.*

Унијатски бискуп барон Клајн, пао је у немилост код двора, ради ових догађаја, а нарочито због тога, што је сазвао онај народно-црквени сабор „који је истина у обичају код Срба, али га не-

ваља завађати и међу Румунима“, — те је стога морао абдицирати.²⁶

Тако ето Србин калуђер, мисионарским радом својим, поврати православној румунској цркви, у Ердељу, многа већ давно заблудела и изгубљена чеда њена!

Рад калуђера тога прихватио је и помагао тадањи српски патријарх Арсеније IV., са својим народно-црквеним сабором. 17. децембра 1743. год.²⁷ пише патријарх у Брашов, протопопу и свем народу ердељском, да изабере и пошљу своје посланике на народно-црквени сабор српски у Карловце, и да ови донесу тужбе на насиља, која им се чине. Уз позив тај, послао им је и декрет царичин на грофа Траунија, губербратора ердељског, да их пусти на сабор. И збиља дође на сабор један духовни посланик из Брашова. Али оба комесара, барон Енглесхофен и гроф Патачић, протестоваху против његова учествовања; но сабор их извести, да је православна црква у Ердељу подпадала под римничко владичанство, али како је ово, у последњем рату, потпало под Турску, то је православна црква у Ердељу, по старом обичају, потпала непосредно под личну управу митрополитову. — па је по том и учествовање брашовског посланика остало ван дискусије.²⁸

Тако дакле народно-црквени сабор српски прими у своја недра и ердељске Румуне, да их ојача и подигне им дух у борби њиховој за православље; а српске народне депутације тражиле су, да се српске привилегије и на ердељске Румуне протегну.²⁹ Но власти државне, не хтеше ни чути о том, него још пред сабор народни 1748. изађе одлука Илирске Двор. Депутације, од 7. Јуна и. г. Дворском Рат. Савету, као и касније 9. Маја 1749., да се држање српског сабора не сме објавити у Ердељу, јер се привилегије, дане српском народу, никако не могу протегнути и на православне

²⁴ Ориг. у М. П. Архиву у Карловци ex 1744. бр. 407.

²⁵ Концепат у М. П. А. К. ex 1744. бр. 420.

* Пешти Фриђеш вели, да је Висарион ухваћен у Сибињу и ту затворен, те после неколико недеља послан у Београд, а за тим у Беч, где је, посредовањем руског конзула, пуштен на слободу. „С. Слом“ 1906, бр. 25. стр. 766. б.

²⁶ Nilles, — Symbolae, Vol. II. 564. и д.

²⁷ Конц. у М. П. А. Кар. ex 1743. бр. 339.

²⁸ Dr. Schwicker, — Die Vereinigung . . . екскурсе.

²⁹ Ibid.

Румуне у Ердељу.³⁰ — Али не поможе та забрана, јер су српски народни представници нашли начина да позову, а румунски да се одазову, — те видимо на оба сабора 1748. и 1749. по једног световног, и по једног духовног посланика из Ердеља. На последњем сабору знамо, да је примљена и молба скитских монаха у Ердељу око Фогараша³¹, у којој моле новоизабраног митрополита Павла Ненадовића, да их узме у заштиту од унијата. Има их, веле, под планинама око Фогараша, које мушких, које женских 26 скитова, а четири су опустела „отъ лютагѡ озлобленія оуниатѡвѡхъ.“

(Продужиће се.)

Два писма

ковинског игумана-проигумана.

Д. Р.

У 13. смо бр. за пр. г. навели имена три архимандрита ковинска и то 1726. Исаија Антоновића, 1728. Пахсмија и 1769. Исаија Стефановића.

Овде доносимо два писма ковинског игумана и проигумана „Ђеорђевића“ од 6. Јулија 1739. односно Георгија од 25 Октобра 1745., писата владици будимском Василију Димитријевићу.

I.

Преосвјашчениј Господине, господине архипастору и учитељу наш благиј многомилостивне о Господи здравствовати усердствуем господству вашему усамиренију амин.

Сим малим писанием моим признавам преосвјашченству вашему: како овдје измежду наших братиа писато, да су од мога зла отешли они два калуера. То није право писао, зашто и бог и људи знаду: да ја нисам ним никаква зла сотворио, веће саветовао и учио како свое млађе како и принадежи нам старим управљати и назирати о свему. А друго у том нису могли никако другојаче каузу мјетнути токмо какоће се измакнути од овје љуте болести која региреуе по мјеста и градов, а ја

³⁰ Види мишљење грофа Колера о том у Dr. Schwieker-a, — Politische Geschichte der Serben in Ungarn, Budapest. 1880., 240. и д.

³¹ Ориг. у М. П. А. К. ex 1749. бр. 386. Срав. у „Богосл. Гласнику“ књ. I. св. 5. стр. 317.

достасе љутим и печалуем по васех дни и говорим им: братие, штоћемо да творимо да радимо и послуемо со сви странасмо се затворили, неимамо ни откуду никаква доласка, с чим би се могли крмити, са сви страна је обтекла љута бољезн, и он, који је писао ја сам ради да измакне из манастира. Дакле када смо у добру и здравију били заедно с полу и с Христиани код овога храма Пресвјатие Богородице, требеуе нам и у нужди бити. Христиани с полу нам пастирем бившим да оставимо свјату церков, јели право, носили регула Христианска или правица собом, тогово творити. Промисл имајте о том ваше преосвјашченство: калвини, лутерани, јеретици противници церкви правовјерној, паки су јединодушни и тврди неопуступни до коначнаго издиханиа, держесе у својој јереси, Бог је вољан с нами свагдје, испод руке Божије неможемо никуд никамо, и то неби ми жао било да би чино отишли, него су купили немачка јапунчета и прусфлеке немачке на драге плаветне клобуке разрогачене, црвене појасеве и пушке понели собом, тако су се оправили и отишли, с нами су заедно вечирали, а ја знао нисам како су отишли, ни трага ни гласа им није чути. Затоли сам ја крив и винозити, а Василије знао о нином путном шаствију, и ашче иије ктео да каже, а свјерху тога молим понизне ваше преосвјашченство неимајте на мје зле воле, зашто Бог знадје хоћемоли се видјети телеснима очима како садје време тече и како је нас обтекла са сви страна ова љута болест.

И са тим поручујући себе остаем

понизни и обвјезателни служител
господству вашему игумен

Ђеорђевић с. р.

У Ковину Јулија 6. дан 1739.

(Свршиће се)

Извештај

о седници срп. прав. митрополитско-црквеног Савета, држаној у Карловцима дне 8. (21.), 9. (22.) и 10. (23.) децембра 1905. год. под председништвом Његове Светости преузвишенога господина *Георгија* патријарха српскога.

Присутни су били чланови: преосв. госнода епископи: вршачки Гаврило и будимски Лукијан, затим преч. г. г.: Јован Борота, прото-

презвитер старобечејски, јереј Михаило Медаковић, парох јасеновачки и г. г. Др. Стеван Павловић и Лаза Обреновић. — Бележио је г. Др. Лаза Секулић, срп. нар. цркв. тајник.

У овој је седници донесено 68 одлука, од којих је 53 у бракоразводним парницама. Од ових бракоразводних парница било је: из архијерејске 16, из пакрачке епархије 13, из бачке епархије 12, из вршачке 6, из темишварске 5, и из будимске 1. У свима овим бракоразводним парницама, изузевши једног случаја (прививна ствар А. Т. рођ. Д. из З.), потврђене су пресуде првостепеног духовног суда.

Од осталих одлука спомињемо као најважније:

На предлог преосв. г. епископа вршачког Гаврила, који је у подужем говору поводом прославе 50 годишњице свештенства Његове Светости преузвишенога господина Георгија, патријарха српскога, о св. Николи 1905. год., поздравио Његову Светост у име МЦСавета — изјављена је Његовој Светости записнички љубав, одавост, приврженост, поштовање и благодарност за добра дела Његове Светости учињена народу и цркви. — Молба епарх. конзисторије вршачке ради једнообразно начелног уређења питања о одношају срп. прав. свештенства према Румунима у погледу вршења св. тајана и других цркв. функција — враћена је с тим, да конзисторија у своје дело-кругу у том предмету изрече одлуку у I. степену и даље поступи, јер је МЦСавет позивна власт. — У мериторну расправу нису узети већ су а limine одбијени они утоци, у чијој ствари су надлежне епарх. конзисторије сумарним путем одлуке донеле. Уток јер. Г. П. из Д. против конз. одлуке, којом му је изражено негодовање због којекаквих досадних поднесака; уток јер. Т. Д. из С. у предмету његове неосноване тужбе против тамошњег пароха због одузимања цркв. крста; утоци јер. М. Б. из К. и М. М. из М. против конз. одлука у предмету издавања цркв. столова, пошто већ постоји начелна одлука, да издавање ових столова спада искључиво у надлежност цркв. одбора или надлежне епарх. конзисторије као последње позивне власти; уток цркв. одбора у Сомбору у предмету избора другог црквењака. — Поводом утока јереја Т. И. из Г. Д. против конз. одлуке, којом је због разних дисциплинарних изгледа кажњен глобом од 100 круна у корист свештеничко-

удовичког мировинског фонда — измењена је конз. одлука у толико, што је диктирана казна од 100 К. смањена на 50 К. — У двама случајевима, где је брак био већ пре разрешен за православну страну, па је после такове пресуде и друга странка прешла у православље и замолила развод брака и за себе, стављене су ван крепости дотичне конз. пресуде, којима је такав брак поново разрешен, са разлога, што се једном разрешени брак не може поново развести, јер после прве правоћне пресуде такав брак и не постоји више, већ се има диспозиција пресуде једном већ разведеног брака протегнути сада и на другу брачну страну, која је накнадно постала православном. — Није уважена представка епарх. конзисторије у П., што је непосредно МЦСавету поднесена притужба јереја М. М. из Ј. овоме непосредно и повраћена, пошто је одлука МЦСавета већ извршена, дотична притужба није код МЦСавета и не може се од странке изискати. — Пресуда епарх. конзисторије темишварске, којом је јереј С. П. Ј. из С. због тешких дисциплинарних престапа осуђен на лишење свештеничког чина, измењена је у толико, што је исти парох осуђен на губитак места службе и стављен на расположење надлежној епарх. конзисторији.

Извјештај

о деветој редовној сједници православне српске епарх. конзисторије пакрачке, држаној 20. септ. (3. окт.) 1905. под председањем Његовог Високопреосвештенства Господина Епископа Дијецезана *Мирона*.

Огњан Мангуловић, сврш. богослов именован конз. подбележником. — Позвано парох. звање у П. да извијести о катихизовању. — Издавањем наредба о вођењу разгледница у оним случајевима смрти који подпадају судбеном поступку. — Бије се могло удовољити захтјеву високе владе да се у матицама крштених код А. В. из Н. забиљежи исправак о брисању њеном из матица наших као припаднице ркт. вјере, јер је иста рођена од матере православне. — Обавештен је јереј С. М. парох у Ш., да му је подељена припомоћ од велав. Саб. Одбора у тегај стављена. — Јереј В. Л. парох у В. делегиран је да врши душепопечитељске дужности правосл. Србима у Б. — Умољен је кр. кот. суд у П. за обавештај о резултату извида тужбе против М. Б. пароха у К. — Састављена је посебна анкета по про-

топрезвитератима ради поднашања конкретног предлога главној анкети о редукцији парохија. — Јереју Ј. М. пароху у Д. наложено редовно катихизирање у Ц. — Јеромонах Л. О. обавештен да је као адм. у П. уживао припадајућу му дотацију. — Јереј М. Л. ради учињених престапа кажњен усменим укором пред епарх. конз. — Умољена кр. жуп. област у Б. за сходну одредбу да се пароху К. омогући катихизовање у Ш. — Припослани јереју Д. Н., адм. парох. у С. тражени спискови за алманах 1906. — Умољена Њ. Св. патријарх привремено отпусти јеромонаха Г. М. — Није уважена тужба С. М. из М. проти тамошњем пароху Н. Г., — Препоручена молба житеља села Ђ. парохије Г. Б. адм. одбору ради припојења парохији В. — Узети су на повољно знање извјештаји окр. протопрезвитера о прописно одржаној исповиједи свештеничкој и у реду одржаним братским саборима; и на рефераде свештеника издано сходно наређење. — Обавјештена је ц. о. у С. о безуспјешном испису стечаја. — Ријешено је осам бракоразводних парица гласећих на развод брака, и осим тога ријешавано је 24 брачна и више других мање важности предмета.

Извјештај

о деветој редовној сједници правосливне српске епарх. конзисторије пакрачке, државој 18. (31.) октобра 1905. под предједањем Његовог Високопреосвештенства Господина Епископа Дијецезана *Мирона*.

Одговорено је високој влади да су иконе за цркву новосељанску већ овамо путем оштећене дошле. — Обавјештени су јереј Н. К. адм. у С. К., и јереј Н. М. парох. помоћник у Б. да им је са 1. окт. 1905. стављена у течај сесионална одштета. — Стављене су примједбе на нацрте иконостаса за цркву св. Ане у В. — Наложено је парох. звању у В. П., да у матице крштенах унесе додатак Ђ. о позакоњењу Ђ. О. накнадном женидбом. — Узето је на знање високом владом одобрено основно писмо стипендијске закладе М. и А. Б. — Наложено је парох. звању у П. да у матице вјенчаних код Д. и Д. К. убијежи додатак о разводу њихова брака. — Опоменуто је јереј Л. К. умировљени парох у П. због увредљивог писања претпостављеној власти својој. — Пожурени су окр. протопрезвитери да поднесу извештаје о школству. — Јереј М. С. парох у В. П. и др. П. Б., адвокат у Б. именовани су повјереницима у дисциплинарном предмету Т. И., адм. парох. у Г. С. — Узета су на знање извјешћа окр. протопрезвитера о овогодишњој цркв. визити, и издана су на то сходне одредбе. — Јереј К. М. парох у С. кажњен је писменим укором ради вређања и предбацавања пристраности претпостављеној си духовној вла-

сти. — Узет на знање извјештај окр. протопрезвитера С. С. о катихизирању. — Позван јереј Ј. М. да своју молбу за парохију у Ш. допуни. — Позван на читавање јереј Ђ. Г. парох у Л. на тужбу тамошње пучке школе. — Опоменуто је јереј М. Ђ. парох у Л. на вршење дужности своје. — Умољена кр. кот. област у Б. за сходну одредбу да се пароху у К. пружају уредно подвози за катихизовање. — Препоручена је високој влади молба парох. звања у Ст. Г. ради продаје ераријалног земљишта за гробље. — Упућен јереј В. С. парох у С. за прелаз И. Н. у православље. — Јереју Љ. Т. адм. парох. у К. дана на одговор тужба неких парохијана његових. — Осим тога ријешено је више бракоразводних предмета и других мање важности предмета.

Извештај

о седници епарх. конзисторије бачке, држаној у Новом Саду 20. окт. (2. нов.) 1905. год. под председништвом Његова Високопреосвештенства Господина Епископа *Митрофана*.

Записник прошле седнице оверен. — Саопштена президијална расположења у погледу замене извињених чланова. — Препоручена подручју набавка код управе епархијске налазећих се црквених књига, које је издала у својој наклади Земаљска влада за Босну и Херцеговину. — Узет на знање извештај Њ. Високопреосв. Епископа о одликовању пароха виловског Ђорђа Иванића за протојереја и рукоположењу сврш. бог. Ј. Попића одређеног за капелана у Лалићу. — Публикован отпис Министарства у предмету исправке матрикула крштених у Сентомашу. — Препоручена Министарству молба удове пок. Павла Кнежевића пароха крчединског ради државне припомоћи. — Према наредби Министарства упућено је парох. звање у Обровцу да код рођења Персиде Думедаш допуни клаузулу исправке с тим, да исто накнадно одобрава од стране ове конзисторије наређену допуну да су тога детета родитељи и црквени брак склопили. — Препоручена молба пароха надаљског Министарству ради државне припомоћи обзиром на оскудно стање моличево услед дуге болести и трикратне операције. — Узет на знање отпис Министарства, да се у будуће после исправљених матрикула само онда имају њему враћати сви комуникати, када то нарочито затражи. — Публикована одлука Саб. Одбора о подарењу припомоћи пароху кисачком у сврху лечења. — Узет на знање извештај бележников, да су од Митрополитског Савета потврђени десет бракоразводних пресуда странкама одма по примитку президијално саопштена и савезна расположења учињена. — Одговорено је вармејској области у Сомбору, да конзисторија не пристаје, да се

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

у некојим општинама освећени каменити или дрвени крстови преместе. — Затражена дозвола исправке у матицама крштених при храму жабалском и храму молеком као и при храму Ђурђевском. — Према молби пароха пештанског Дра Владимира Димитријевића позвано је све парох. свештенство, да на питања његова о наваренској јереси по могућству одговори. — Поштом тужитељи нису послали предујам. — Секула Попов сврш. богослов пристављен пароху госпођиначком за капелана. — Закључак цркв. одбора у Новом Саду о издатим столовима обновљене саборне цркве некојим ктиторима и приложницима потврђен, а позив одбијен. — У ствари промене презимена Николе Крчединца из Деспот Сентивана сада полицајца у Мезетуру на „Комароми“, затражен је овоодносни отпис Министра унутарњих дела од Солночког подружана. — Саопштено је Саб. Одбору величина плате и имовно стање привременог администратора станишићског. — Поверено је окр. пртеру сомборском, да испита да ли је јереј Милан Зурковић, са кога је надлежни суд дигао курагелу, способан и за свештено служење уз обавештај конзисторије. — Уништен избор црквењака у Сомбору услед апелате окр. пртера, што није споразумно с њиме обављен. — Одобрен избор препаранада питомца Платонеума. — Од подручних парох. знања примљени извештаји о историји бивших вероисп. школа достављени ЕШОдбору. — Списи у предмету исправке у матицама крштених храма бајшанског уступљени фишкалу на мњење. — Затражено од болнице земунске да назначи сврху ради које тражи извод из протокола крштених Аврама Мунђана из Титела. — Сprovedен уток Тим. Димитријевића против по трећи пут уништеног избора свештеничког у Суботици. — Одбијен позив пароха кулског против закључка црквеног одбора, што је овај један женски сто подарио једној старици, која је много старија од његове сугруге и умољен админ. одбор, да председника и перовође цркв. општине кулске уклони због неспособности доказане недостојним пискарањем и вређањем више власти. — Одбијена тужба Тим. Димитријевића свештеника против пароха суботичког, да је исти од њега брахијално одузео крст са часне трапезе, али је пароху замерен поступак небратски, што је иноверног комесара послао у стан тужитељу, да констатује, где се са часне трапезе нестали крст налази. — Донесене три пресуде гласеће на развод брака. — Сprovedени исправљени изводи матица ст. свачких гледе Војина и Младена Николић. — Донесено још неколико решења мање важности.

Извештај

о седници епарх. конзисторије бачке, држаној у Новом Саду 29. новембна (12. децембра) 1905. год. под председништвом Његова Високопреосвештенства Господина Епископа *Митрофана*.

Записник прошле седнице оверен. — Архимандрит потпредседник Георгије Видицки заклиње по пропису Јована Т. Радића од епарх. скупштине 1904. год. изабратог члана, са којим се замењује отсутни члан Др. Манојловић. — Узет на знање извештај о рукоположењу свршених богослова Бранка Милошевића одређеног за прот. капелана у Ст. Бечеју и Секуле Поповог одређеног за л. капелана пароху госпођиначком као и о президијалном расположењу о уведењу њихову у звање. — Узет на знање извештај Министарства о подареној припомоћи. — Затим извештај о проглашењу баптистанске вероисповести за признату вероисповест и овоодносна окружница саопћена подручју. — Учињено потребно расположење у ствари наређеног иставања новог и оригиналног убележењу одговарајућег извода из протокола умрлих храма сегединског —, према захтеву Министарства. — Саопћено свештенику Т. Димитријевићу, да му саборски Одбор одбија молбу за припомоћ. — Према извештају болнице земунске наређено је пароху тителском, да одмах истави извод из протокола крштених Аврама Мунђана. — Уступљени су админ. одбору списи тичућих се управних Дра Михајила Полита као бившег фишкала оностраног. — Затражен извештај пароха ст. кањинског у предмету прегледа школа обављеног од кр. шк. надзорника. — Пријава цркв. општине, што је парох. свештенство у Ст. Бечеју обилажењем автономних власти на пут цивилне парнице ступило гледе накнаде урбарјалних тршкова 8 ланаца земље бар. Еуф. Јовићке издато на изјашњење свештенству. — Обавештен парох лалићски, да има молбу за отсуствовање из парохије поднети дијецезану, али да допуст само на одређено време може молити. — Тужба председника црквене општине лалићске против пароха због неправедног узимања наплате, скинуто са дневнога реда, пошто је парох известио, да је примљену наплату поштом вратио. — Дозвољено Ђакону Павковићу, да политички лист „Браник“ због нанесене увреде може суду тужити. — Позвано парох. звање у Ст. Паланци, да према допису архидијецезалне конзисторије убележи у матицама венчаних коначно разведене једнога брака. — Дозвољено је да се две иконе приложене од ст. паланачких житеља Кирила Слеччева и жене му могу сместити у женској препрати. — Сprovedене молбе ради државне припомоћи пароха кулпинског и свешт. удова Стевана Петровића и Ј. Живковић. — Тужба црквењака јегарског као ничим непоткрепљена а подигнута против свештеника ета-

вљена ад акта. — Наређено парох. звању у Д. Сентивану, да уведе у протоколу крштених промену презимена Крчединац према примљеној одлуци Министра унутарњих деле и о том извести градоначелника мезетурског са доставом поправљеног извода. — Спроведен уток Т. Димитријевића и Милана Боберића пароха и црквене општине у Сомбору МЦСавету. — Молба парох. звања у Силбашу ради издејствовања дозволе за убележење у матице крштених признавања незаконитог детета, уступљено фишкалу. — Изправљен извод матица крштених у Сентомашу Стевана Јаноша спроведен Министарству. — Исто и Персиде Думедаш из Обровца. — Наређена исправка погрешног убележења детета Јована Филиповића парох. звању сентомашком. — Одређена истрага на лицу места против пароха у Ш. и позвати тужитељи Младен Мијатов и др. да пошаљу предужам. — Препоручена молба Друштва Св. Саве из Петриње ради новчане потпоре. — Донесене три бракоразводне пресуде. — За пароха при храму св. николајевском у Н. Саду именован јереј Теодор Милић админ. јегарски а на његово место за администратора постављен Т. Димитријевић затечени лични капелан суботички. — На предлог једног члана наређено је подручју да се завештајни парастоси увек у идуће суботне дане држе. — Решено је још неколико мање важних предмета.

Извештај

о седници епарх. конзисторије бачке држаној у Новом Саду 22. децембра 1905. (4. јануара 1906.) године под председништвом Његова Високопреосвештенства Господина Епископа *Мигрофана*.

Записник прошле седнице оверен. — Услед пожурнице Министарства решено је затражени и оригиналу потпуно одговарајући извод матица сегединских одмах по примитку одслати. — На циркулар Министарства, да се само правилно изстављеним сведоџбама сиромаштва снабдевене молбе за припомоћ њему спроводе, умолиће се исто, да конзисторија и у будуће према познавању материјалних прилика својих свештеника и свешт. удова, а админ. одбор молбе цркв. опћина спроводе без обзира на упитне сведоџбе, као и да високо исто досад давану припомоћ повиси. — Публиковани отписи истог о дозначењу прве половине конгруе за 1906. годину некојим свештеницима и узет на знање отпис, да свештенику Катићу из Жабља не подарује припомоћ. — Узет на знање извештај админ. одбора, да је према овостраном умољењу поступио строго против председника и перовође кулке општине. — Истом саопћен пристанак, да се у Мошорину нова парохија креира. — Обавештен парох надаљски и свешт. удова Кирјак, да им саборски одбор није подарио припомоћ. — Упитан парох

пивнички, које је то лице, коме црквени одбор жели подарити сто у певници, а дозвољено црквеној општини, обзиром на сиромаштво, да багрење у гробљу може повадити али строго пазећи, да се земни остаци сахрањених не повреде. — Изјашњење пароха ст. кањшког у предмету прегледа школа од стране шк. надзорника саопћено ЕПНО. — Одбијен призив Јована Костића из Бурђева у предмету подареног једног стола црквеног, али је препоручено цркв. одбору, да молбу призивача као јако старог човека при издавању столова у обзир узме. — Замерено пароху кулском што није хтео кисачком парохијану, који је пак узимао довојку, његову парохијанку, написати молбу за диспенсаџију и уједно свештеника недостојно писање и изражавање о брату у Христу. — Пожурен парох тителски да одмах удовољи налогу гледе молбе земунске болнице. — Пожуриће се она парохијска звања, која нису испунила бланкете Дра Л. Поповића и дали одговоре на питања о назаренској јереси. — Извештај парох. звања у Ст. Паланци о извршеном убележењу разведенога брака саопштиће се архид. конзисторији. — Узет на знање извештај адм. одбора о заказивању епархијске скупштине. — Обавештен је Тим. Димитријевић, да спор његов са свештеником Лудајићем због приграбљења аренде за $\frac{1}{2}$ сесије не спада пред ову конзисторију, пошто је конзисторија начелно њихов одношај и плате нормирала. Уједно је наређено истоме, да админ. јегарску до 1. фебруара по нов. кал. безусловно прими, иначе се казни због упорности губитком места службе и упућује цркв. општина, да са реченим даном исплату половине плате њему обустави. — Донесена једна бракоразводна пресуда. — Учињен предлог Министарству за награду чиновништва овоепархијског и ове године. — Молбе неких свештеника за државну припомоћ истом спроведена. — Према мњењу фишкаловом обустављен је даљи поступак против проте сомборског због утицања његова на високу владу, пошто је исти свој уток вратио. — Решено је још неколико предмета мање важности.

Неистине и денунџације.

Од како је постао неспоразум између Беча и Пеште, наше опозиционе странке, а особито „банда Заставина“ и њени шефови, који су се и до сада у више прилика показали мајсторима у ловљењу у „мутној води“, не пропуштају ни једну прилику, а да се не баце каменом, ил' бар да што не натруне Његовој Светости, те нападајући је, себи код кривотногих хазафија стекну заслуга, и да се утпурају и протуррају у „поштено друштво“.

Они у неколико пути у својој „Застави“,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

— том отуцаном листу и по спољашњости и унутрашњости, коју да може њен оснивалац Милетић видети, *какву* је он основао и *како* је она и по спољашњости и унутрашњости изгледала, а *како* данас изгледа после 40 година, морао би по ново лећи у гроб и у њему се од чуда и срама преврнути, видећи *ко* му је последник и *како* се пише и уређује, — тврдише — наравно неистинито —, како Његова Светост шурује с Бечом, како јој долазе у посете високе личности, не из поштовања, него на договор *како* и *шта* да се ради против Мађара и томе подобно.

Па да би још већма своју љубав и приврженост показали спрема својих нових савезника и пријатеља, не стидише се притећи још и крупнијим неистинама и измишљотинама.

Тако раструбише из Пеште преко својих пријатеља глас, како је „један одличан члан коалиције писао патријарху Бранковићу, да овај приволе српску опозиц. штампу да устане одлучно против владе. Њег. Светост одбила је енергично овај позив, јер није вољна мешати се у политику и јер је и пучка странка саставни део коалиције, а та се странка љуто бори против српске црквене аутономије“.

У стању смо изјавити, да је овај глас са свим неистинит, и да Његова Светост није ни од кога такво писмо добио.

Како им љубав и пријатељство са новим пријатељима — међу којима је добар део „кривосносних „хазафија“ — не да мира, а да се што више не покажу достојни њихове љубави, поверења и одликовања; не стиде се притицати и денунцијацијама.

Тако између осталих денунцијација, протуреше у 24. бр. „*Pesti Hirlap-a*“ од 12. (25.) о. м. и ову белешку:

(Хуља, који држи са Мађарима.) Лист патријарха Бранковића и св. синода пише сво:

„Била су друга времена, када се је могло како с Хрватима, тако и Мађарима заједно радити, но сад је највећа хуља, који хоће с Мађарима братимство; та у 60. годинама, када смо се раме уз раме борили, награбусили смо, и сада, када је мађарски народ један од највећи непријатеља Срба, наши радикални попови траже пријатељство?“

„Српска штампа једнодушно одбија агитацију Бранковићевих једномишљеника и наглашује, да су Срби увек готови са Мађарима

на праведном темељу за будуће добро домовине савез склопити против насиља бечког, јер Мађарска мора бити независна и права домовина својих становника“.

Да је и ова тврдња проста неистина и денунцијација, и да ми никад нисмо рекли ни написали, да је сваки овај Србин хуља, који држи с Мађарима; о томе нам могу дати најбољу сведоштво читаоци овог листа.

У осталом ми позивамо писца поменуте белешке да нам наведе дотичан број „Српског Сиона“, у ком се рекло оно, што је он навео, и ако узбуди у стању оно доказати, стављамо му 2000 К. на расположење.

Не буде л', нек прими онај назив, који припада људима, који неистину говоре и пишу.

Д. Гуварац

Уредник „Српског Сиона“.

† Јереј Владимир Грујић.

Четврти децембар о. г. који је немилосрдно збрисао једно име из читуље живих, да га заведе у матице оних, што овај живот заменуше другим, вечним, дао ми је тако повода, да ненадно и неочекивано, пустим сузу жалосницу за добрим другом и оданим пријатељем, који је пре кратког времена изашао из школске скамије.

Ради трајнија помена светле душе јереја Владимира Грујића, бив. протопрезвитератског капелана у Вршцу, а по људском обичају што одаје пијетет покојницима, одужујем му се овим редовима.

Није био нека величина; није стекао неких нарочитих заслуга за име вере и српства, а није ни могао то учинити, јер га је смрт претекла. Она се испречила на пут човеку, који се, вршећи савесно дужноста марљива и озбиљна студента, спрема да пожртвовано поради на остварењу својих идеала, који су били везани за живот нашега народа. Као што ми лик његов не може не стати нигда из памети, тако ми нигда не ће не стати ни сећања на интимношћу прожете разговоре у ђачким собицама, што га непоколебиво и силно утврдише у веровању за веру и народност нашу, који су му осећај покушавали системом својом да угуше наставници просветнога завода, који се зове гимназија белоцркванска.

Време, које је у задовољству провео у Карловцима као богослов, дало је уверења његовим

друговима, да је Влада био колегијалан, поштен, вредан, одлучан и одлукама својима доследан. Са тактом, који је одговарао његовој природи мрзио је и осуђивао притворство.

Све те његове особине биле су гаранција за његове другове, да ће Влада потпуно спреман моћи понети онај крет, што га је примио на себе св. тајном свештенства. Другови његови могу бити потпуно умирени, што се нису преварили у своме уверењу, јер је његов рад и кратки живот у Вршцу нашао на призивање и хвалу оних, који су позвани да ју одају, а то претпостављене власти и грађанство, које га је пригрлило у својој средини.

Заједно са осталим друговима жалим прерану смрт Владину, јер је истина да смо ми изгубили у њему добра друга, а народ наш савесна раденика.

Бог му дао блажена живота у вечност!

Марко Протић

Књижевност.

Протопрезвитера Ивана Маширевића: „Ексхорте у недељне и празничке дане преко школеке год. за ученике средњих школа саставио — I. део Ср. Карловци Срп. ман. штампарија 1905. Цена К 1-50

Овом књигом добили смо у лепо руво заоденуту добру ствар. Ја ћу се задовољити, да о овој књизи наведем само неке своје примедбе. Наглашујем реч примедбе, јер сам намеран само приказати књигу, а никако је критиковати. Свако зна, па и ја сам знам, да критика мора бити састав одређене технике, и да мора кад говори, говорити о апсолутној вредности једнога рада. Ја међу тим овде ређам мисли и примедбе како ми долазе под перо, а о апсолутној вредности ових ексхорти — признајем — не могу говорити, јер је за ту ствар потребно исцрпније познавање те врсте литературе. Кад бих ја још хтео, да ми реч потпуно меродавном постане, резон би био, да могу показати, да сам практично на том пољу радио, ако не више, а оно бар не мање од г. састављача ових ексхорти.

У релативном дакле смислу, према приликама најме наше богословске књиге, овај се принов мора сматрати као важан и типичан у својој врсти. У мраку је светлост и варница од потковице коњске, а камо ли пламен од луча! Овим нисам хтео да истакнем толико мршавост наше богословске литературе, колико добитак њезин овим ексхортама.

Г. Маширевић као катихета имао је за свој катихетски рад у гимназији сигурну подлогу и руководство у прописаним удбеницима. За ексхорте није имао прописано руководство. Ту су му са св. Писмом биле остављење одрешене руке. Он је добро уочио вредност ексхорти. Ексхорте имају по моме мишљењу значај оних примена код настављања деце у катихизису.

Оне имају у себи елемената скоро из свију богословских дисциплина (моралке, догматике, историје и т. д.) што их гимназисте уче, те донекле могу служити и као репетиторијум какав, или још боље као кондензиран материјал тих дисциплина. Но свакако је њихова главна црта и управо циљ, да у заокругљеној форми и као нека методичка јединица и као део смешене целине делујући на ум, као што рекох, и у исти мах на срце, изазову у ученика веру и преданост у овој.

Колико је позитивна успеха постигао г. катихета са овим ексхортама т. ј. колико је он постигао у називавању ученика, сам ће знати. Најпосле то се у овај мах, кад је говор о штампаним ексхортама, нас и не тиче, премда то не би било без интереса сазнати, баш за то, што су ове ексхорте добре. Нама остаје да кажемо дакле, да ли су оне технички добро израђене. Па то ћемо и учинити.

Под згодним мотом: „Сине мој не заборављај науку моју и заповести моје нека храни срце твоје, јер ће ти донети дуг живот, добре године и мир (Прич. 3. 1. 2.)“, дао нам је г. Маширевић низ ексхорти. Свака је од њих — а има их 17 — целина, те говори о једном само предмету. Прва на дан призивања св. Духа говори о Божјој помоћи при раду. Остале редом говоре о праштању; дужностима ученика према учитељима; истинитости; потреби вере; поштовању пресв. Богородице; о ђачкој учтивости; неверју; значају и моћи крста; лажном стида и страху од људи; хришћ. љубави према ближњима; позиву; молитви; раду; светковању недеље и празника; зависти и лености.

Немамо плана пред собом, а нису све ексхорте штампане, с тога не ћемо за сада ни говорити о њима као о целини, него само посебно, као о извесној количини обрађених тема.

Може се казати да је свака од постављених тема исцрпно израђена, јер свака ексхорта говори до танчина о теми, а обзире се на све гране и својства њезина. Згодно су на многим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

местима дирнуте и истакнуте мане оних, којима су намењене, што је доказ, да имају и стварну подлогу, а то није незнатна ствар.

Свака је тема зачињена видним редом мисли и доказа из Св. Писма и свештене историје. За доказе и тврдње своје г. катихета често наводи и речи профаних, нарочито класичних писаца, што опет има свој значај. Исто тако говори о догађајима и људима из светске историје. По моме уверењу, тога је требало и нешто више да буде.

Да се истакне права вредност ових ексхорти, не сме се previdети, да су оне грађене по плану, експозицији. Баш је згодно што је та експозиција уз текст наведена.

Ово се морало назначити што по овоме ексхорте ове добијају и другу своју важност, коју оне имају у себи за проповеднике. И иначе оне ће добро доћи проповедницима нарочито онима на варошима, што имају образованије слушаоце. Не треба previdети ни ту добру страну, што су одмерене по обиму. Ни дугачке ни кратке. Могло би се приметити, да завршна реч није увек пропорционирата самој теми, али то не худи оним лепим странама ове књиге које смо уочили и истакли.

Вредноћа саме књиге нека јој је препорука! А што ћу сада рећи, то се не тиче самих ексхорти, него се више тиче наших друштвених одношаја. Странцу каквом вероватно не би био јасан контраст двеју напомена пишчевих, једне на корицама и друге у уводу. Прва гласи: „Према одзиву претплатника имао сам разлога да *сасвим* одустанем од штампања својих ексхорти . . .“ А друга: „О *потреби* и важности оваких књига и сувише говоре наше прилике, па не сматрам за потребно оправдавати намеру своју са овом књигом“. Нема сумње, истина је и прва и друга напомена, али како то, да могу обе у исто време постојати и не искључивати једна другу, то је јасно само нама Србима. Зар није тако?
Марко Протић.

ЛИСТАК.

Вести.

Превишња потврда. Његово је Величанство благозволено потврдити превишњим својим решењем од 4. (17.) о. м. основу закона о вероисповедним односима у Хрватској и Славонији.

Тим ће законом престати једном и моћ којекаким патентима из неуставног доба, који су нашем народу и цркви грдних неправди панели.

За пети закон треба сваки мислеони Србин да је захвалан и земаљском сабору у Загребу и влади и Његовом Величанству.

Решење овог питања ми смо први покренули 1890. у низу чланака у „Новом времену“, које смо чланке отштампали у књижицу под насловом: „О одношају узакоњених хришћанских вероисповести у Троједници“.

У истим смо чланцима доказали и показали неправду што наша црква трпи од којекаких неуставних патената и декрета, те позвали и јерархију и посланике, да настоје да се исти ставе ван крепости и да се у том погледа закон донесе, који би прокламовао у том погледу једнакост међу хришћанским вероисповестима.

И од тога је доба — као што смо једном приликом напоменули — па за цело време свога саборисања — а то је било једно десетак година — посланик г. Ђока Ђурковић стављао питање на владу и предлагао, да се донесе сходан закон у погледу верских одношаја и увек му је одговарано, влада ради на томе, но још није проучила ствар као што треба.

Прилике су донеле, да је влада прошле године морала донети поменути законски предлог, а оне су донеле, и да је постао законом поред свег протеста од стране неких католичких прелата и клира.

Седнице автономних власти. За 18. о. м. сазват је у седницу Архидијецезални административни одбор, а за 19. о. м. конзисторија.

Настојатељи фрушкогорских манастира код Његове Светости. Као сваке године, тако су и ове године на нову годину — на св. Василија — фрушкогорски манастирски настојатељи поздравили Његовој Светости нову годину. Његову је Светост у име њихово поздравио високопречасни г. архимандрит крушедолски Анатолије Јанковић. Његова Светост у своје отпоздраву, позвала је настојатеље, да пазе на себе и своје куће, па се немају бојати никога

Дарови. „Привредник“ је у своје 1. бр. од ове године донео ове белешке:

Његова Светост Преузвишени господин *Георгије Вранковић* патријарх српски, прославио је ово дана педесетгодишњицу свога свештениковања. Том приликом одредио је лепу суму на разне добротворне и просветне цељи, па није ни на мале српске негртиће заборавио, већ је и у ту циљ 100 крува даровао, која сума нам је међутим и стигла.

Високопреосвештени господин д-р *Георгије Летић* епископ темишварски послао је 200 круна и пише председништву друштва „Привредник“: — „Ценећи високо рад привредников на дизању привреднога подмлатка, молим да узмете на знање, да сам вољан потпомоћи тај племенити посао са 200 К годишње...“

Нове српске земљорадничке задруге основане су у *Гаду* у Банату (у Банату има до сада 51 срп. земљорадничких задруга) и у *Великој Поштини* у Лици (у Лици има до сада 15 српских земљорадничких задруга).

Уредник: *Димитрије Руварац*, протојереј.

Побожни српски народе!

Дозволом Високе краљ. земаљ. Владе наше од 21. новем. број 91.440. ех 1905. потписани овлаштени су примати милодаре за нови иконостас у цркви Брувањској. А како су приходи св. цркве наше малени и незнатни, те нам само најирече потребе покрити могу, принуђени смо овим путем најљепше замолити Високопреосвештену Господу Епископе, славне све црквене општине у Митрополији нашој, пречасну браћу свештенике и сву осталу господу и браћу нашу, да нам у овој нужној и потребној ствари у помоћ притећи изволе.

Иконостас нам је слаб, стар и готов се срушити, морамо га новим замјенити, а слабе наше материјалне околности нијесу у стању учинити то, стога и апелујемо на сав побожни српски род и молимо помозите нам од Господа Вам плата, а од нас вјечна хвала и благодарност.

Одбор за сакупљање милодара:

У Брувну (Лика) 2. јануара 1906.

Перовођа: *Данило Милојевић* учитељ.
Предеједнк: *Јереј Светозар Зорић* парох.

Одборници:

Петар Ђук и *Сава Јарић*

Позив на претплату.

За коју недељу биће готова и II књига мојих „*Проповједи и екскурти*“. И ако ће бити по свој прилици нешто већа обимом од прве књиге, цена ће јој бити иста, као и првој — три круне и 50 потура, а са поштарином К 3.80. Ко ми новац унапред пошаље, добиће књигу о мом трошку.

Упозоравам п. н. г. претплатнике прве књиге, да се и друга штампа у доста ограничену броју, те да се за времена јаве, тим пре, што ће другу књигу и г. г. босанско-херцеговачки свештеници требати, који су прву књигу добили као прилог „*Источнику*“, а друга се штампа само за мене.

Прву књигу сам распродао сву — до три комада. Зато молим, да ми се не меша новац и за њу, ако би је још ко хтео, јер би био само излишан трошак.

У Осеку свешт. *Александар Живановић*
кр. професор.

Књижевни огласи.

ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ ЗА 4 К

НА

„Српско Цвеће“

белетристички месечни часопис,
што излази у Прагу VIII. под уред-
ништвом гђе *Зорке Ховоркове*.

1—2. 6

„ГОЛУБ“

лист са сликама за српску младеж.

Уређује *Јов. Благојевић* управитељ српске више девојачке школе, а издаје књижарница *Мил.*

Каракашевића у Сомбору.

Са 1. јануаром 1906. годином ступа овај лист нежне омладине наше, узданице народне у своју *двадесет и осму* годину живота свга. За прошло време непрекиднога живота свога, „*Голуб*“ је стекао лепо познајство у свима крајевима где Срби живе и постао је мио гост у свакој кући српској. Рад и правда „*Голубова*“ живота добро је познат, па није потребно да га опширније истичемо, зато само толико велимо, да ће „*Голуб*“ и у будуће радити у оном истом правцу, како је и до сад радио и чега ради је и омиљен постао у народу нашем.

„*Голуб*“ ће и даље излазити двапут месечно (осим јула и августа) у такој истој величини са лепим а одабраним сликама, а стаје и за будуће само 3 круне, за Србију 4 динара на годину. Ко скупи 10 претплатника добијаће целе го-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дине лист на дар. Претплату је најзгодније и најјефтиније слати поштанском упутницом, а *општер* се издавачкој књижарница Мил. Каракашевића у Сомбор Zombor (Bácska); рукописе пак и све што се на лист односи, ваља слати уредништву „Голуба“.

„Голуб“ се ни у будуће не ће давати на вересију, јер је „дуг зао друг“. Зато ко жели лист примати, нека похита са претплатом.

У Сомбору 1. јануара 1906. године.

Власништво „Голуба“.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

НАТЈЕЧАЈ. 3—3 93.

На темељу одлуке славног срп. прав. Епархијског Школског Одбора у Пакрацу од 26. нов. (9. дец.) бр. 102./Ш.О. 96. ex 1905., а у смислу 67 §-а Школеке Уредбе од 17. јула 1872. год. расписује се натјечај за *ново установљено женско учитељско мјесто* са годишњом плаћом од *осам стотина* (800) Круна и станарином од *три стотине* (300) Круна.

Рок је од 14. натјечају (27.) дец. 1905. до укључиво 25. јан. (7. фебр.) 1906.

Натјечатељице имају своје молбенице, обложене свима потребним документима, управити на потписани мјесни школеки одбор. Упозорују се наносе на 58. §. Школеке Уредбе с тим, да се након правоносног избора, јер се школека година већ отпочела, има служба у овој школи *одмах* наступити.

Дужности изабране учитељице тачно су назначене у наредбе срп. вар. цркв. Школског Савјета од 26. авг. 1876. г. бр. 124/168. одс. II. §§. 2—23.)

У Загребу 12. (25.) децембра 1905.

Мјесни Школски Одбор
срп. прав. црквено школеке општине.

Ad K. 1545/1214. ex 1905. 1 1—2

СТЕЧАЈ.

На ново креирану парохију VI. плаћ. разреда при цркви св. апостола Петра и Павла у Карловцима овим се стечај расписује.

Молитељи имају своје ваљано инструисане молбенице путем надлежних им протопрезвитерских звања овој Конзисторији до 15. фебруара 1906. по ст. поднети.

Из седнице архид. конзисторије у Карловцима 20. децембра 1905. (2. јануара 1906.) год.

Председништво.

Ad бр. К. 1554/1242. ex 1905.

2 1—3

ЕДИКТ.

У бракоразводној парници Томе прозваног Косте Цветића из Шакотинца порез. општине Беочин, против супруге му Јулке рођ. Миланковић, расписује се едикт с тим, да речена супруга Јулка у року од 90 дана рачунајући од првог уврштења овог едикта, конзисторији овој сама лично предстане или место свога пребивања пријави, иначе ће се ова бракоразводна парница и без ње наставити и окончати.

Из седнице архид. конзисторије у Карловцима 20. децембра 1905. (2. јануара 1906.) год.

Архид. конзисторија.

Бр. 16. Е. ск. ex 1906.

1—2 5

СТЕЧАЈ.

Споразумно са овоодносним Епархијским одјецима исписуја се „стечај“ на мјесто конзисторијалног фискала код епархијске управе у Плашком.

Дужности с тим мјестом скопчане, прописане су овоодносним чланцима привр. уређења Епархија од 29. маја 1871. са плаћом 600 К годишње.

Компетовати могу сви православни Срби, који имаду право одвјетовања у крајевинама Хрватској и Славонији и који су положили докторат из своје струке.

Рок пријавама до 6. (19.) фебруара 1906.

У Плашком, 3. (16.) јануара 1906.

Председништво.

К. 957. 971, 977/748. 1905.

1—1 7.

ОБЈАВА.

На темељу наређења садржаних у §§-има 5. и 6 IV. превишњег кр. рескрипта од 10. авг. 1868. одређује се, да ће се стечејни испит са свима дијецези темишварској принадежећим кандидатима држати јуна месеца 1906. године, да рок за пријаву ради припштања томе испиту траје до Ускреса, па се позивају сви кандидати за парохијско звање, да се са довољно инструисаним молбама до одређенога рока овоепархијској Конзисторији пријаве; пошто се недовољно инструисане и закашњено приспеле молбе не ће у обзир узимати.

Из седнице епарх. конзисторије, држане у Темшвару 20. дец. 1905. (2. јан. 1906.) год.

Георгије
Епископ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Бр. 16. Еп. ск. ех 1906.

1—2 4

СТЕЧАЈ

Овијем се споразумно са Епархијскијем одсјецима исписује „стечај“ на мјесто конзисторијалнога билежника код Епархијске управе у Пашком са платом 1800 К. годишње.

Дужности с тијем местом скончае, прописане су чл. XXVI. XXX. XXXIII. и XXXIV. приврем. уређења епархија од 29. маја 1871.

Компетовати могу сви православни Срби, непорочни, који су свршили гимназију с матуrom и богословију, а од свештеника они, који не стоје под каквом канонском забраном или

дисциплинарном казном, односно њеним пошљецима (види §§. 83. и даље, на §. 90. дисц. правила за правосл. срп. свештенство у опсегу правосл. српске митрополије кармовачке од 29. марта 1899. год.)

Код једнаке квалификације имаће предност они, који узмогну доказати ово-односно праксу.

Рок компетовању оставља се до 6. (19.) фебруара 1906.

Молбенице се поднашају на потписано.

У Пашком, 3. (16.) јануара 1906.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излудило, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

од мене изнађена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и като имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торењу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. —

22—24, 8.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваких 15 дана на 2 цела табака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље на годину 10 круна. Поједини бројеви 40 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остала рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филири од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не призају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других потраживања решава котарски односно општински суд у Карловцима.

Издање и штампач: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 107. 1906.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА